

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Disputatio II. De Peccato Habituali, & Originali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omitat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia præceptam, coalescunt. Idem etiam docet Lugo de pæn. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesnam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omiserit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratione interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omitat diversas partes Breviarii; tunc enim omissiones non coalescunt; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixas: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si quis eodem die sæpius interruptim comedat carnes; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comestiones, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. viginti diebus omittere Breviarium: attamen postea mutata voluntate id opere ipso recitet. Videatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Originali.

231. **H**ucusque sat multis egimus de Peccato Actuali, ejusque essentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patebit, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc intelligitur id, quod post quodcunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima quæstione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelligendum peccatum originale, de quo, ejusque pænis, itémque de immunitate immaculatissimæ Virginis ab hac labe, secunda quæstione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. **M**astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con-
R. P. Ant. Mayr, Theol. Tom. 1.

trov. 8. punct. 4. n. 28. dicunt, ex communi doctorum, quod peccatum habituale sit peccatum actuale præteritum moraliter permanens. Et sanè, transacta peccaminosa actione, ac physicè jam præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc peccato infectus, ut eleganter probat D. Augustinus l. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à peccando desistere, hoc esset non habere peccatum, sufficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccasti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed addidit: & de pristinis deprecare, ut tibi remittantur: manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo manent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt actus, manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo infectus peccato: non actualiter; quia actus jam transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de peccato actuali transacto, & moraliter permanente, potest esse, nec etiam est, inter Catholicos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum habituale non esse tantum peccatum præteritum; nam peccatum jam præteritum erit semper verum, & nunquam potest hæc veritas falsificari, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum habituale, ac peccatum esse præteritum, nunquam posset deleri, sed semper daretur peccatum habituale, quod uique falsum est. Certum est 2. peccatum hoc non consistere in peccato præterito, & negatione qualiscunque retractationis; quia potest dari peccatum hoc etiam, quando datur retractatio ejus naturalis, vel etiam supernaturalis extra sacramentum sine perfecta contritione: dein probabilius etiam est, posse peccatum illud deleri de absoluta potentia DEI, absque retractatione, seu stante negatione istius, ut plurimi auctores tradunt tract. de pæn. Quæritur jam, in quo formaliter hoc peccatum consistat: qua de re dissensus notabilis est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 8. punct. 2.

234. Dico, Peccatum habituale in genere (prout abstrahit, ab hac, & ab alia providentia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) consistit in complexo ex peccato actuali præterito, & negatione tam condignæ satisfactionis, quam gratuitæ remissionis. ita quoad verba, vel saltem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriaga, Lugo, Gormaz de grat. sanct. f. n. 32. & plurimi alii. Explicatur conclusio. Peccatum habituale in primis involvit peccatum actuale præcedens; si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse habituale. Insuper debet actuale esse præteritum; aliàs existeret adhuc actualiter, & non habitualiter, seu nondum esset peccatum habituale.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod idem est, actuale moraliter perseverans, maculat hominem: quod quomodo fiat, rectè explicat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unica. n. 13. hac similitudine. Si quis in republica exercuit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet postea id non amplius exerceat, manet tamen moraliter maculatus, donec respublica, vel princeps, maculam illam moraliter tollat, in quantum quoad plures effectus tollere potest: ita, qui semel exercuit vilissimum opus peccati, co-

ram DEO semper manet maculatus, donec macula illa moraliter tollatur.

235. Hæc autem ipsa macula (quæ etiam dici potest reatus culpæ, seu obligatio sustinendi indignationem DEI) moraliter perseverat in negatione tam satisfactionis, quàm remissionis: nam tamdiu censetur moraliter perseverare, quamdiu non satisfactione æquali deletur, vel gratuito condonatur. Sicut scilicet in humanis moraliter perseverat injuria, vel offensa, alteri illata, donec vel læso satisfiat, vel hic gratuito offensam remittat, sive jure offensi cedat; non est enim alius modus delendi offensam. Si autem unum ex his duobus fiat, cessat injuria; unde perseverantia peccati, seu offensæ Divinæ, involvit negationem utriusque. Conclusio sic explicata

Prob. In omni, & solo illo, formaliter consistit peccatum habituale, quo formaliter posito, formaliter ponitur peccatum habituale: sed posito eo complexo, ponitur, & non posito illo, seu omisso etiam tantum aliqua parte illius, non ponitur peccatum habituale: ergo. maj. est certa ex regula partis, communiter à Philosophis recepta. mi. probata. jam est in explicatione partium constitutarum. Si quis hic vellet contendere, reatum culpæ non esse ipsum peccatum, sed proprietatem inde resultantem, non esset cum eo multum litigandum; nam saltem erit proprietas metaphysica, realiter identificata cum macula: nec sumus hic solliciti de omnibus minutiis logicis.

236. Ex his collige. 1. non rectè dici, peccatum habituale consistere in habitu vitioso, pravaque ad malum inclinatione, ab actuali peccato relicta, ut fertur voluisse Gregorius Ariminensis; nam sæpe non datur prava inclinatio, e. g. in illo, in quo datur peccatum habituale, quando prima vice peccavit, & statim horrescit peccatum, necdum tamen perfecta contritione, aut confessione id delet. Econtra potest manere aliquando prava inclinatio, quin maneat peccatum habituale, e. g. in consuetudinario, postquam ritè confessus est. Unde non dicitur peccatum habituale ideò, quasi esset malus habitus, sed ideò; quia sicut habitus perseverat, cum hoc tamen discrimine, quòd habitus physicè, peccatum verò tantum moraliter maneat. Si quis autem vellet ipsum habitum vitiosum dicere peccatum habituale, loqueretur contra communem consuetudinem modernorum doctorum. Verum est, S. Augustinum sæpe vocare peccatum id, quod est effectus peccati: at modò non solent Doctores ita loqui, saltem sine addito: nec est bonum argumentum à pari in quæstionibus de nomine; unde, quamvis habitus charitatis dicatur charitas habitualis, non propterea habitus odii dicitur odium habituale; per hoc enim intelligitur actus odii habitualiter perseverans.

237. Collige 2. non rectè dici, peccatum habituale consistere in physica quadam, & morbida qualitate, animam peccatricem fœdante; nam hæc sententia hodie unanimiter à Theologis rejicitur, nec est ulla hujus qualitatis necessitas; cum sine ea possit facile explicari peccatum habituale. Accedit, quòd dici nequeat, quænam sit causa productiva illius qualitatis; non enim esset DEUS solus; aliàs ipse esset auctor peccati

habitualis, quod DEUM dedecet: non actus malus; quia hic nihil producit, quàm speciem sui, quæ manere potest deletò peccato habituali, adeoque ab isto distincta est: dein potest peccatum actuale esse pura omisso libera, quæ nullam qualitatem physicè potest producere. Adde, quòd, si actus malus produceret qualitatem vitiosam, actus bonus deberet producere qualitatem pulchram, quod gratis asseritur: neque esset causa illius qualitatis voluntas; quia hæc immediatè tantum producit actus vitales: & si in casu peccati produceret qualitatem morbidam, ac deformem, deberet in casu boni operis producere sanam, & decoram, quod gratis dicitur.

238. Collige 3. non posse peccatum habituale statui in privatione gratiæ sanctificantis, ita Lugo de pœnit. disp. 7. sect. 2. Arriaga in 1. 2. disp. 49. de peccat. sec. 3. subsec. 2. n. 11. Oviedo in 1. 2. tr. 6. controuv. 8. punct. 4. n. 26. Rhodes disp. 3. de peccat. q. 2. §. 1. (quibus videtur consentire Gormaz de gratia sanctificante disp. 2. n. 32.) qui negant, hanc privationem, etiam in hac providentia, esse partem peccati habitualis. Ratio est. Primò, quia ea privatio non est pars peccati venialis habitualis, quod, licet non sit strictè dictum peccatum, est tamen macula habitualis. Secundò, quia hæc privatio, ut habet Arriaga modò cit. disp. sec. 3. subsec. 1. n. 9. est potius pœna, vel effectus peccati, quàm pars: Nec dicas, eam privationem esse pœnam peccati actualis, non verò habitualis; nam, ut bene respondet hic auctor, peccatum habituale non est pœna peccati actualis, sed est ipsum peccatum actuale moraliter perseverans, adeoque illa privatio etiam est effectus, & pœna peccati habitualis. Eandem rationem allegant Oviedo, & Rhodes.

Tertiò. Ut ajunt Arriaga, & alii, essentia peccati habitualis manet semper eadem; quia est immutabilis: atqui in statu puræ naturæ non involvisset hanc privationem: ergo neque involvit in statu elevationis, quanquam in hoc statu habeat annexam hanc ipsam privationem tanquam effectum, quem non haberet in alia providentia. Hinc infert Arriaga, peccatum quidem posse dici privationem gratiæ in actu primo, hoc est, hanc exigere, seu inferre in hoc statu, non verò in actu secundo. Quartò, Peccata habitualia sunt speciei, & numero diversa: privatio semper est eadem: imò privatio datur statim post primum peccatum grave: in quo stabunt igitur peccata habitualia subsequenter? Si dicatur, connotari etiam ipsa peccata; contra est; quia, ut suppono ex regula partis, ista connotata, vel debent etiam esse partes peccati habitualis, vel non sufficient ad novam denominationem faciendam; quia non potest dari nova denominatio sine nova parte. Hæc tamen ratio tantum probat, peccatum habituale totum non stare in sola privatione gratiæ.

239. Collige 4. Peccatum habituale non consistere in reatu pœnæ, vel obligatione passiva sustinendi pœnam, quæ obligatio tamdiu moraliter manet, donec vel condigna satisfactio, vel gratuita condonatione tollatur, ut videntur docere Scotistæ cum Subtili Doctore: & quidam ex ipsis volunt, intelligendam esse obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum subsequente, & ordinante, vel destinante peccatorem ad pœnam. Sed hoc non videtur

verum. 1. Quia peccata, à damnatis, & damnabilibus commissa, sunt verè peccata habitualia, in ætèrnum durantia: & tamen, ut est sententia probabilissima, non amplius in eo statu ordinantur ad pœnam, ipsis respondentem, ut *num. 101. retulimus*. 2. Ut homo, sic etiam DEUS potest retinere jus ad indignationem, vel inimicitiam, quin velit punire. 3. Non ideo peccatum est malum, vel turpe; quia DEUS illud putat, vel pœnam ei statuit: sed potius vicissim, quia peccatum est malum, ideo DEUS illud putat, vel ei pœnam statuit: ergo habituale peccatum præsupponitur ad hunc reatum.

240. Alii cum Mastrio *disp. 6. q. 9. art. 5. & seq.* intelligunt obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum antecedente: seu intelligunt legem, peccatum sub pœna prohibentem, cujus fit reus peccator, & tamdiu manet, quamdiu non tollitur uno ex modis *n. preced.* expositis. Huic sententiæ, uti & præcedenti, quidam obijciunt propositiones damnatas in Baggio, scilicet §6. *In peccato duo sunt, actus, & reatus: transiente autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad pœnam.* & §7. *Unde in sacramento baptismi, aut sacerdotis absolutione, propriè reatus peccati duntaxat tollitur, & ministerium sacerdotum solum liberat à reatu.* Sed Ovidio in 1. 2. tr. 6. *contr. 8. punct. 4. num. 36.* docet, hanc damnationem hos auctores non ferire; quia ipsi non dicunt, manere puram dignitatem ad pœnam, eo modo, quo remanet dignitas ad pœnam temporalem, deletâ culpâ: sed dicunt, in hac ipsa dignitate ad pœnam permanere moraliter actionem præteritam malam, ejus maculam, atque malitiam. Hoc supposito autem dici debet, quòd non peccatum habituale, sed tantum permanentia ejus moralis, stet in isto reatu: quod roboratur ex eo; quia reatus culpæ videtur esse aliquid formaliter consequens ad peccatum, & ex hoc, pro posteriori saltè significationis, primum oriri, adeoque multò magis esse aliquid consequens reatus pœnæ: qui, quamvis juxta quosdam sit identificatus cum reatu culpæ, tamen est saltè formaliter posterior. Sed quicquid de hoc sit, huic opinioni obstant rationes *n. preced.* adductæ.

ARTICULUS II.

An Reatus culpæ, & Reatus pœnæ distinguantur.

241. EX occasione hujus sententiæ quæres, quid sit reatus culpæ, quid sit reatus pœnæ? Resp. Reatus culpæ est debitum, ex peccato contractum, ad sustinendam indignationem, vel inimicitiam DEI, si peccatum sit mortale: vel ad sustinendam displicentiam, si sit veniale: & in utroque casu ad sustinendam reprehensionem à DEO: insuper etiam est debitum satisfactionem præstandi; unde, cum homo condignam satisfactionem ex se pro culpa mortali præstare nequeat, contrahit per illam debitum insolubile. Ratio horum est communis sensus, juxta quem culpabilis ille est, qui propter peccatum, vel culpam, meritis est indignationem, vel reprehensionem &c. Reatus

autem pœnæ est debitum satisfaciendi, hoc est, sustinendi supplicium, vindictam, vel pœnam, nisi remittatur.

242. Controversum jam apud Theologos est, an reatus hi duo distinguantur realiter, an tantum formaliter. Scotistæ, Nominales, & alii quidam contendunt, reatus culpæ, ac pœnæ, esse realiter identificados, atque ideo nunquam aboleri unum ex integro, quin etiam alter aboleatur. Mastrius *disp. 6. de peccatis n. 361.* ex mente Scoti, ut ait, docet, quòd, quando mortale, aut veniale, sive intra, sive extra sacramentum, remittitur, quoad reatum culpæ, remittatur etiam totus reatus præcedens pœnæ: loco prioris autem dein imponatur, vel à DEO, vel à confessario, obligatio præstandi aliquam satisfactionem, vel satisfactionem minorem, quam prius fuerit.

Hæc tamen obligatio, ut ajunt, non est si mul reatus culpæ; cum multum differat à priore reatu, imò & priore pœna, ad quam peccator ante absolutionem tenebatur; nam non tantum hæc remanens est duntaxat temporalis; cum prior fuerit æterna: sed etiam non constituit inimicum DEI, & stat cum gratia sanctificante: nec est amplius propriè reatus; cum non immediatè oriatur ex culpa, sed ex hac tantum remotè, immediatè autem oriatur ex voluntate DEI, vel confessarii, quatenus scilicet DEUS, seu justitia Divina, exigit, ut culpa reordinetur per pœnam, & peccator cum tali onere recipiatur ad gratiam, ut à relapsu absterreatur. Thyrsus Gonzalez *tom. 3. select. disp. 8. & 9.* cum multis etiam defendit, reatus culpæ, & pœnæ, non realiter, sed formaliter tantum distingui: at in hoc recedit à Mastrio, quòd velit, nunquam totum reatum culpæ dimitti, nisi etiam totus reatus pœnæ remittatur; unde, quamdiu manet aliquis reatus pœnæ, juxta hunc auctorem etiam manet aliquis reatus culpæ.

243. Communior tamen Theologorum vult, hos duos reatus saltè inadæquatè distinguere: imò Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 10. sec. 2. a num. 8.* putat, DEUM posse de potentia absoluta, remissâ culpâ, punire hominem æternâ pœnâ, non quidem eâ, quam modò patiuntur damnati in inferno, quæ conjuncta est cum obstinatione voluntatis, morali necessitate ad DEUM odio habendum &c., attamen aliâ, e. g. ut eum nunquam admittat ad gloriam. Lugo autem *de pœnit. disp. 8. sec. 2. n. 70.* omnino putat, remissâ culpâ, posse manere reatum pœnæ æternæ, vel totius, vel ferme totius illius, quam modò patiuntur damnati; quod tamen aliis durum videtur, eo quòd DEUS talem hominem tractaret ut inimicum, quem tamen in amicitiam recepisset.

Quodsi loquamur de hac providentia, certum est ex Tridentino *sess. 6. c. 14.* pœnam æternam unâ cum culpa mortali semper remitti: & certè nunquam defacto culpa mortalis remittitur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est jus ad gloriam, & hæreditatem filiorum DEI, cum quo jure non stat pœna æterna. 2. Ex eodem loco Tridentini habetur, non semper unâ cum mortali omnem pœnam temporalem remitti iis, qui post baptismum graviter peccarunt. 3. Etiam inter Catholicos convenit, non semper totum

tum reatum venialium remitti, etiam si clavibus subiciantur, sed saepe adhuc alicujus poenae reatum restare, quamvis reatus poenae prius correspondens minuat; hinc etiam in confessione venialium poenitentia injungitur, & pii fideles student lucrandis indulgentiis, etiam post confessionem peractam, ad delendas poenas, quas contraxerunt ob commissa venialia, quamvis ista clavibus subjecerint. Ex quibus constat, in hac saltem providentia reatum totum culpae mortalis non separari à reatu poenae aeternae, quamvis reatus culpae mortalis separetur à reatu, vel obligatione aliqua poenae temporalis, scilicet casu, quo reatus culpae mortalis per poenitentiam deletus est, nondum verò omnis reatus poenae temporalis. An autem isti duo reatus, scilicet culpae, & poenae, identificati, vel realiter distincti sint, adhuc est dubium.

244. Qui defendunt, reatum culpae realiter distinguere à reatu poenae, afferunt pro se primò Tridentinum sess. 5. can. 5. ubi definitur, in baptismo remitti totum id, quod habet veram, & propriam peccati rationem, & nihil in baptizatis DEUM odisse &c. ergo remittitur in baptismo totus reatus culpae: sed, quamvis remittatur etiam omnis reatus poenae aeternae, vel etiam temporalis in altera vita, tamen non remittitur omnis reatus poenae temporalis in hac vita: ergo jam aliquis reatus poenae est distinctus à reatu culpae. mi. prob. nam mors corporis est poena peccati originalis ex Gen. 2. v. 17. & c. 3. v. 4. & ad Rom. 5. v. 12. item rebellio concupiscentiae, & aliae miseriae corporis, & animae. Nec dicas, per reatum poenae intelligi reatum poenae in altera vita; nam certè poenae hujus vitae sunt verè poenae, quibus DEUS verissimè punit: ergo & obligatio eas subeundi, est verè reatus poenae.

Secundò, Tridentinum sess. 14. c. 8. damnat asserentes, culpam non remitti, nisi simul universa poena remittatur: ergo distinguit hæc duo. Dicere autem, nec culpam universam dimitti, durum videtur; nam cur Concilium Tridentinum nil addidit restringens, si tantum voluit, aliquam culpae rationem, non verò omnem dimitti? Certè ejus verba, obvio in sensu, planè videntur loqui de tota, seu universa culpae ratione. Tertiò, Stat pro distinctione istorum reatum autoritas plebitorumque Theologorum, qui Sacram Scripturam, Patres, & Concilia, ac potestatem remittendi peccata, intelligunt de remissione peccatorum quoad omnem reatum culpae, non verò quoad omnem reatum poenae: in quo, quoad primam partem, conveniunt etiam Scotistae, quamvis non videantur bene negare, quòd obligatio ad poenam post remissam culpam sit reatus poenae. Imò Scotus ipse apud Mairium disp. 6. q. 9. a. 7. n. 310. fatetur, Sanctos distinguere inter remissionem cujusunque culpae, & remissionem poenae: utque ex contextu patet, loquitur de distinctione reali.

245. Quartò, Stat pro distinctione ista Angelicus, ut probat communis Thomistarum, atque nostrorum ejus interpretum: & variis locis ex S. Doctore adductis potest ostendi, maxime 1. 2. q. 87. a. 6. in corp. ubi expressè ait: *Et sic reatus poenae remanet peccato remoto. item ad 2. ait: Virtuofo non debetur poena simpliciter: potest*

tamen sibi deberi poena ut satisfactoria. Unde, quando ad primum dicit: *Cessante verò macula non remanet reatus poenae secundum eandem rationem*: tantum vult dicere, non manere obligationem ad poenam infligendam ex odio, tantum inimico, vel acceptandam ab invito (in quo videtur S. Doctor statuere poenam simpliciter talem) manere tamen obligationem ad poenam satisfactoriam; sic enim habet in corp. ad finem: *Remota maculâ culpae, potest quidem remanere reatus non poenae simpliciter, sed satisfactorie.*

Quintò prob. hæc opinio à paritate, ex humano foro desumpta, cum enim in isto saepe solet separari reatus culpae, à reatu poenae, cur id non etiam fiat in foro DEI? Sic parens saepe punit filium, & magister discipulum, & iudex reum, quanquam culpa jam sit dimissa, & jus ad indignationem dudum abdicatum. Ratio autem hujus rei ulterior est, quòd poena non sumatur per se ex displicentia personae, sed ex amore justitiae, cautela, & exempli aliis dandi, utque damnum per culpam illatum refarciatur, disciplina conservetur &c. videatur Tridentinum sess. 14. c. 8. ubi fines satisfactionis, in poenitentia tribunali impositae, ad delendam poenam temporalem residuam, pulcherrimè explicat: ergo, licet jus ad displicentiam, vel indignationem contra personam (in quo stat reatus culpae) cessaverit, nondum cessavit jus, ad reparandum damnum per culpam illatum, conservandam disciplinam, absterrendos alios à simili lapsu, in quo stat reatus poenae.

246. Qui verò volunt, reatum culpae, & reatum poenae, tantum formaliter inter se distinguere, afferunt pro se primò argumentum negativum, quòd nulla sit necessitas distinctionis: sed hanc videntur probare argumenta superius posita. Secundò dicunt, quòd saepe in Scripturis reatus culpae vocetur peccatum; hoc autem non probat, illum esse strictè peccatum, vel culpam; cum hæc vox saepe aliis per tropum in Scriptura applicetur, ut patet ex 1. 2. Tertiò ajunt, à DEO eatenus hominem odio haberi, quatenus huic ab illo infliguntur poenae, adeoque reatum culpae, sive obligationem sustinendi odium, vel indignationem DEI, esse realiter identificatam cum obligatione sustinendi poenam: sed videtur falsum esse assumptum; cum pateat, DEUM malis affligere etiam amicos, quibus omnem culpam dimisit, ut patet in baptizatis.

Quartò afferunt pro se S. Thomam, 3. p. q. 86. a. 4. in corp. & ad 1. ubi S. Doctor in peccato mortali duo distinguit, aversionem à DEO, cui correspondeat poena aeterna, & conversionem ad creaturam, cui correspondeat poena temporalis: & addit, remissa aversione, remitti peccatum mortale, manere autem adhuc conversionem, pro qua debeatur reatus poenae temporalis: ergo, inferunt, nunquam remittitur tota culpa, quin remittatur etiam tota poena, adeoque possunt isti duo reatus esse identificati. Respondent tamen oppositae sententiae patroni, S. Thomam tantum velle, quòd remaneat conversio quoad aliquem effectum, scilicet reatum poenae; sive quatenus remanet adhuc aliquid pro ea solvendum: non verò, quòd maneat formaliter.

maliter in se. Adde, quod eodem articulo per totum ubique S. Doctor distinguat hos reatus ab invicem: & præsertim in corp. adducto exemplo Davidis, cui, post remissum peccatum, dictum est, moriturum in pœnam delicti filium parvulum, & sic concludit: *Ergo remissa culpâ remanet reatus alicujus pœnæ*: unde planè videtur intelligere, non tantum remissa parte culpæ, sed remissa totâ simpliciter culpâ, remanere adhuc aliquem reatum pœnæ. Utraque sententia probabilis est: at quia posterior, seu, quæ asserit, hos duos reatus realiter distingui, communior est, & rationibus etiam verisimilioribus niti videtur, in eam præ altera, valde propendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones contra conclusionem articulo 1. statutam.

247. **O**B. 1. Peccatum habituale est effectus peccati actualis: atqui effectus debet esse distinctus à causa: ergo etiam peccatum habituale debet esse distinctum ab actuali: sed hoc non esset verum juxta nos: ergo. Confirm. Privatio gratiæ est quali effectus peccati actualis mortalis: ergo potest dici, quod in ista stet habituale peccatum, præsertim, cum etiam hæc privatio sit macula moralis, & quidem distincta à peccato actuali. Resp. dist. ma. Peccatum habituale adæquatè sumptum est effectus peccati actualis. neg. ma. peccatum habituale inadæquatè sumptum. om. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ut diximus, peccatum habituale dicitur duo, actuale præteritum, & morale ejus perseverantiam: prius non causatur ab actuali; aliàs causaretur à se ipso: alterum potest dici aliquo modo causari ab actuali, quatenus scilicet istud pro priori præsupponitur ad moralem perseverantiam suam: quamvis non minus causetur hæc perseverantia ab aliis, e. g. ab ipso peccante, dum non præstat satisfactionem &c. Sed, quidquid de hoc sit, non est absurdum, quod una pars concreti causet alteram. Sic in hoc concreto, *intellectus cognoscens*, unque intellectus causat alteram partem, scilicet cognitionem. Ad confirm. neg. conseq. ob rationes adductas n. 238. sed de hoc plura inferius.

248. Ob. 2. Negatio satisfactionis, vel condonationis, præsupponit peccatum habituale: ergo non constituit illud. Resp. dist. antec. præsupponit peccatum habituale adæquatè sumptum, seu ut dicens moralem perseverantiam. neg. antec. inadæquatè sumptum, seu ut dicens peccatum actuale præteritum, conc. antec. & neg. conseq. In primo instanti A. quo Petrus peccat, nondum datur peccatum habituale, sed actuale adhuc præsens, necdum præteritum. Hoc peccatum, cum physicè transeat, non amplius manet physicè in sequenti instanti B. ut autem maneat moraliter, debet pro instanti B. nec pro ipso condignè satisfieri, nec ipsum benignè condonari; si enim unum ex his duobus fiat, peccatum pro hoc instanti non amplius manet; quia satisfactio, vel condonatio, sunt formæ destruentes peccatum habituale: hæc autem dari

non possunt cum re destructa: ergo peccatum, ut moraliter perseverans pro instanti B. non potest præsupponi adæquatè constitutum ad negationem remissionis ponendam in instanti B; sed per hanc completur, & constituitur in ratione moraliter perseverantis. Sic proportionaliter discurrendum est de sequentibus instantibus.

249. Dices. Ideo DEUS pro hoc instanti negat remissionem peccati Petro; quia dignus est, seu, quia peccator habitualis est: ergo pro priori ad negationem remissionis est habitualis peccator. Resp. dist. antec. quia dignus est suo modo radicaliter pro hoc instanti. conc. antec. quia jam formaliter dignus est. neg. ant. & conf. Radicaliter dico dignum Petrum; quia, cum formaliter fuerit dignus negatione remissionis, seu peccator, in præcedenti instanti A. etiam exigitur, ut sequenti instanti B. eodem modo dignus, seu peccator, maneat, nisi pro priori signo naturæ, aut condigna satisfactio, aut benigna remissio fiat: & hanc exigentiam voco radicalem dignitatem: formaliter autem dignus fit per ipsam negationem satisfactionis, aut remissionis. Paritas habetur in homine, qui prorsus sanus, & vegetus in instanti A. exigit, ut etiam duret pro instanti B. nisi pro priori signo naturæ interveniat cædes subitanea: in quo casu homo non durat pro instanti B. per durationem A. formaliter, sed tantum radicaliter. Responsio firmatur ex eo, quod, si pro instanti B. jam formaliter daretur peccatum habituale, non posset pro eo instanti à DEO remitti; quia non posset simul dari peccatum, & ejus destructio.

250. Ob. 3. Creatura non potest de condigno satisfacere pro peccato mortali: ergo satisfactio condigna à creatura præstanda est Chimæra: ergo negatio illius est negatio Chimæra: ergo juxta nos peccatum habituale constituitur ex negatione Chimæra, quod est absurdum. Resp. neg. suppositum, & ultimam consequentiam. Etsi non possit satisfactio condigna haberi à creatura, potuit creaturæ applicari satisfactio condigna Christi Domini; unde non dicimus, peccatum habituale consistere in negatione condignæ satisfactionis præstandæ ab homine, sed præscindendo, à quocunque demum præstetur. Accedit, quod saltem pro peccato veniali juxta multos probabiliter possit pura creatura satisfacere, adeoque saltem peccatum veniale habituale possit stare in negatione talis satisfactionis, præstandæ à pura creatura. Sed, etiam si hoc verum non esset, sufficeret responsio prior.

251. Ob. 4. Si negatio remissionis constituit peccatum habituale, DEUS est auctor peccati habitualis: hoc est blasphemum: ergo. prob. ma. qui liberè complet totum, est auctor, & causa per se totius: sed DEUS, negando remissionem, complet, & quidem liberè, totum peccatum habituale: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. dist. ma. qui liberè complet totum, est auctor totius in physicis. om. ma. in moralibus. subdisting. si teneatur abstinere à complendo eo toto. om. ma. si non teneatur abstinere. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Quis dicat, quod is, qui accepit injustè ingens damnum, & non vult (sicut non tenetur) remittere compensationem sibi faciendam, sit auctor injustitiæ perseverantis? certe nemo hoc cogitat. Illi scilicet imputatur perse-

H 3

veran-

verantia injuriæ, vel injustitiæ, qui dedit liberè justam causam negandi remissionem. Ut autem res se habet in humanis, ita etiam se habet in Divinis: certè etiam DEUS non tenetur injuriam gratis homini remittere. Ratio ulterior est; quia, qui utitur jure suo, non est causa peccati; sed peccatum respectu ipsius est tantum effectus per accidens.

252. Ob. 5. Si DEUS destrueret peccatorem, non maneret peccatum habituale, & tamen juxta nos manerent omnes illius partes: ergo etiam ipsum maneret: adeoque simul maneret, & non maneret, quæ sunt contradictoria. prob. 2. p. ant. maneret enim verum, peccatum actuale præteritis, & pro eo non fuisse satisfactum, nec ipsum benignè remissum: ergo. Resp. neg. 1. p. antec. quæ non est probata; nam, licet eo casu non maneret peccator, maneret tamen peccatum. Sic in humanis, mortuo debitore, nihil relinquente, potest tamen manere debitum; quia semper manet jus ad exigendum debitum, quamvis per accidens solutio haberi nequeat. Imò, cum DEUS posset semper peccatorem reproducere, posset denuo ab eo poenas repescere. Si autem reproducere nollit, fortè dici posset, implicite peccatum remisisse, quamvis id necessario dici non deberet, ut patet ex modo dictis. Tandem hoc argumentum probaret ad summum, quòd peccatum habituale etiam constituitur ex duratione, vel existentia peccatoris: quod, quamvis necessario admitti non debeat, posset tamen salva conclusione omitti.

253. Ob. 6. Peccatum habituale est macula intrinseca animæ: sed juxta nos nihil esset intrinsecum: ergo. ma. prob. Scripturæ dicunt, animam à peccato mundari, lavari &c. sed ista in sensu proprio, in quo debent accipi Scripturæ, significant, maculam esse animæ physice intrinsecam: ergo. Confirm. 1. Ex eo, quòd charitas dicatur diffusa in cordibus nostris, colligitur, eam intrinsecam esse: ergo etiam ex eo, quòd peccatum habituale dicatur macula, per charitatem eluenda, colligi debet, ipsum esse intrinsecum. Confir. 2. Gratia, quæ expellit peccatum, est forma intrinseca: ergo etiam peccatum, quod expellitur, debet esse intrinsecum.

Resp. dist. ma. Peccatum habituale est macula intrinseca physice. neg. ma. est intrinseca moraliter. conc. ma. & dist. mi. juxta nos nihil esset intrinsecum physice. conc. mi. intrinsecum moraliter. neg. mi. & conf. Scilicet hæc macula habet se, sicut macula ex administratione vilis officii, de qua num. 234. vel sicut privatio gratiæ, quæ, cum etiam nihil sit, tantum moraliter intrinseca est. ad prob. neg. mi. Scripturæ fat proprie accipiuntur, saltem quantum possunt in hoc casu, attentis rationibus pro nostra concussione, si sumantur in sensu morali. Adde, quòd lavatio peccati, etiam per gratiam facta, non sit physica, sed tantum moralis. Ad 1. confirm. dist. ant. colligitur, charitatem esse intrinsecam, ex hoc solo, quòd dicatur diffusa in cordibus nostris. neg. ant. colligitur, esse intrinsecam, ex hoc, & simul etiam aliunde, scilicet ex autoritate Conciliorum, & Patrum, atque Doctorum, qui eum textum ita explicant. conc. antec. & neg. conf. Ad 2. confirm. neg. conseq. & retorq. argumentum. Gratia est positivè intrinseca:

ergo etiam peccatum debet esse positivè intrinsecum. Si velis vim facere in termino expellere, Resp. gratiam non expellere physice peccatum, sed tantum moraliter. Tandem hæc omnia adversariis possunt objici; quia etiam privatio, cum nihil sit, strictè loquendo, physice intrinseca non est.

254. Ob. 7. DEUS odit peccatum habituale totum, non autem odit negationem remissionis gratiæ: imò hanc sæpè vult: ergo hæc non constituit peccatum. Confirm. Hæc negatio est decretum DEI, quod realiter est DEUS, seu summum bonum: atqui summum bonum non constituit peccatum, quod est summum malum: ergo. Resp. dist. 1. p. antec. DEUS odit totum peccatum habituale denominativè sumptum. conc. quidditivè sumptum. neg. 1. p. antec. & conc. 2. neg. conseq. Non omnia, quæ constituunt malum, aut odio habitum, quidditivè sumptum, etiam sunt mala, vel odio habita, de qua re vide num. 27. Ad confir. om. ma. dist. mi. summum bonum non constituit malum denominativè sumptum. conc. mi. quidditivè sumptum. neg. mi. & conseq.

Dices, DEUS non odit tantum peccatum præteritum, sed etiam moralem ejus perseverantiam: ergo nulla responsio. prob. ant. si DEUS solum peccatum odisset, deberet adhuc odisse Davidem, & S. Petrum; quia semper verum est, eorum peccata fuisse, & præteritis: atqui eos non odit: ergo. Resp. dist. ant. DEUS etiam odit moralem perseverantiam peccati formalem. neg. ant. radicalem in hac providentia, conc. ant. & neg. conseq. In hac providentia, licet peccati habitualis perseverantia non stet formaliter in privatione gratiæ, ut dictum n. 238. tamen istam trahit post se, tanquam effectum, qui in radice homini est liber, & imputabilis; si enim homo ageret poenitentiam, vel adhiberet media ad delendum peccatum, posset ex meritis Christi peccati perseverantiam auferre: adeoque DEUS hunc neglectum mediorum, tanquam radicalem perseverantiam peccati, merito odit: quamvis non oderit ipsum decretum suum non remittendi, nec condonandi gratis peccatum. Si autem ponatur alia providentia, in qua moralis perseverantia staret in sola negatione remissionis; quia DEUS homines non elevasset, nec Christus venisset ad condignè satisfaciendum, tunc neg. antec. ad prob. neg. maj. Peccatum illorum Sanctorum DEUS semper odio habebit; at non semper odio habebit Sanctos propter peccatum; quia, ut DEUS aliquem propter peccatum odio habeat, requiritur tanquam conditio, ut adsit negatio remissionis peccati, quam tamen DEUS odio non habet. Sic, ut ignis urat, debet adesse applicatio, quæ tamen ipsa non urit. Potest fors etiam responderi, ipsum quoque peccatum præteritum esse constitutum moralis perseverantiæ, ut videtur innui sequenti objectione: & tunc DEUS etiam ipsam moralem perseverantiam, saltem inadæquatè sumptam, poterit odisse.

Ob. 8. Duratio physica est adæquatè distincta à re durante: ergo etiam duratio, seu perseverantia moralis peccati. Confirm. Negatio destructionis est tantum conditio ad durationem, vel perseverantiam: ergo non est ipsa perse-

perseverantia. Resp. 1. om. totum; nil enim inde contra nos inferitur; nam, si etiam duratio moralis peccati esset adæquatè distincta à peccato actuali (hoc enim dicitur durare, seu moraliter perseverare) non obesset nostræ conclusioni; neque enim inde inferretur, quòd etiam negatio peccati, actualiter existentis, item negatio satisfactionis &c. deberent esse distincta à morali ejus perseverantia. Dixi om. ant. quia, licet consequentia non obesset nostræ conclusioni, tamen absolute non videtur vera; nam, etiamsi daretur negatio satisfactionis, & condonationis, si peccatum non præcessisset, non daretur moralis peccati perseverantia, adeoque hujus quidditative sumptæ pars est quoque ipsum peccatum.

Unde resp. 2. retorq. inprimis arg. Existentia physica est adæquatè identificata cum re existente: ergo etiam existentia moralis. dein neg. conseq. Disparitas petenda est ex eo, quòd distinctio durationis physica à re durante probetur rationibus, quæ non probant distinctionem, saltem adæquatam, rei moraliter durantis ab ipsa duratione, seu existentia, aut perseverantia moralis; cum præsertim ista denominatio moraliter durantis non sit tota positiva. Ad confir. dist. ant. negatio destructionis est tantum conditio ad durationem physicam. om. antec. ad moralem neg. antec. & conseq. Duratio physica præsupponit, vel pro priori temporis, vel pro priori naturæ, negationem destructionis: cumque ipsa sit modus, qui se solo adæquatè physice denominat subiectum durans, illa negatio est tantum conditio: at perseverantia moralis peccati, cum non sit physica duratio, non præsupponit negationem remissionis, sed ex ea constituitur, ut dictum n. 249.

255. Ob. 9. Non potest explicari, quale objectum habeat juxta nos decretum DEI, volentis condonare, vel remittere peccatum: hoc est absurdum: ergo, prob. ma. DEUS non vult peccatum non præterisse; hoc enim est impossibile: non vult satisfactionem condignam; sic enim non remitteret, vel condonaret: non vult gratiam; quia in alia providentia, si homo non esset elevatus ad statum supernaturalem, gratia ei non infunderetur: imò etiam in aliquo statu elevationis possibili, diverso ab eo, in quo nunc conditi sumus, posset peccatum condonari sine infusione gratiæ: non vult condonationem; sic enim vellet decretum DEI seipsum: ergo.

Resp. neg. ma. & dico, hoc decretum habere varia objecta. 1. Habet pro objecto peccatum præteritum, non volendo, illud non præterisse, sed volendo, illud non ulterius moraliter perseverare: 2. Habet pro objecto ipsum peccantem, cui bene vult, dum vult ei remissum peccatum. 3. In hac providentia habet etiam pro objecto gratiam, quam vult homini infundere. 4. Habet pro objecto inadæquato seipsum, quatenus hoc decretum vult, per seipsum peccatum condonare: nec est ullum, vel minimum absurdum, admittere, quòd aliquis actus habeat seipsum pro objecto partiali. Sic omnis lex, dum vult per se ipsam obligare, habet seipsam pro objecto inadæquato. Sic Logici est notum, hanc cognitionem: *Omnis cognitio est actus vitalis*: habere seipsam pro objecto inadæquato.

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

256. Ob. 10. contra dicta n. 237. Justitia habitualis est qualitas pulchra, & sana: ergo injustitia habitualis est qualitas foeda, & morbida. Confir. 1. Peccatum originale, quod est habituale, transfunditur ex Tridentino sess. 5. can. 2. in posteros, mundatur, seu eluitur per baptismum: item cuique proprium inest: sed hæc nec conveniunt privationi gratiæ, nec peccato Adami præterito moraliter perseveranti: ergo debet admitti qualitas maculans, in qua stet hoc peccatum: ergo etiam alia peccata habitualia stant in tali qualitate; quia est par ratio. Confirm. 2. Scriptura vocat peccatum simpliciter maculam: ergo intelligenda est de macula physice tali.

Resp. loquendo de justitia naturali, antecedens posset negari; quia illa posset stare in actu charitatis moraliter perseverante: at verò justitia habitualis supernaturalis est qualitas, quod vel maxime colligitur ex Conciliis, & Scripturis, & communi sensu Doctorum, qui Scripturas, & Concilia ita interpretantur. Ratio etiam est; quia justitia habitualis supernaturalis est participatio Divinæ naturæ, pignus hereditatis æternæ, radix operationum, & habituum infusorum supernaturalium, quæ non possunt convenire actui charitatis, moraliter tantum perseveranti. At injustitia habitualis non est juxta communem Doctorum, Scripturas, & Concilia interpretantium, qualitas positiva; nam opinio adstruens hanc qualitatem est vix unius, aut alterius. Dein injustitia est quidem in genere moris valde foeda, non tamen est radix malorum habituum infusorum: nec est propriè participatio naturæ diabolicæ, nec pignus exclusionis ab hereditate æterna &c.

257. Ad 1. confirm. Trident. non loquitur de transfusione physica, & propriè dicta; aliàs peccatum originale deberet esse liquor: nec loquitur de strictè dicta lotionem; quia non est corpus: sed Concilium tantum vult, quòd peccatum originale moraliter transfundatur, (id est, propagetur) atque etiam moraliter lavetur. Quomodo autem cuique peccatum originale proprium sit, dicemus inferius, agendo ex proposito de peccato originali, in forma conc. ma. neg. mi. & conseq. Ad 2. confirm. neg. conseq. Scriptura intelligenda est juxta communem interpretationem Patrum, atque Doctorum, qui eam non interpretantur de macula physice tali: sufficit ergo, si dicatur esse turpitudine moraliter talis. Nec opponas sensum fidelium, censentium, animam foedari intrinsecè; nam hoc totum admittimus in sensu morali; non verò in physico, pro quo sensus communis fidelium non stat.

258. Ob. 11. Actus charitatis tantum radicaliter, gratia autem formaliter justificat: ergo etiam peccatum præteritum tantum radicaliter, & qualitas deformis formaliter maculat. Confir. Sicut dantur qualitates, reddentes corpus pulchrum, & aliæ reddentes illud deforme, ita etiam de-

debent dari qualitates quædam, reddentes animam pulchram; quædam reddentes eam deformem: ergo. Resp. conc. vel om. antec. neg. conseq. suppono enim, actum charitatis non esse formam sanctificantem talem, qualis sanctificatio datur in hac providentia; si enim talis esset, antecedens negandum esset. At vero peccatum est sufficiens forma, moraliter inquinans hominem. Ad confirm. Dantur etiam tales qualitates in anima, ut sunt habitus virtutum, & vitiorum, & species veræ, & erroneæ, vel etiam qualitas deformans demones, & animas damnatorum; sed ex hoc non sequitur, debere hoc semper fieri. Dein corpus aliquando maculatur physice positive, aliquando negative, seu privative: cur non etiam negative, vel tantum moraliter, possit maculari anima? In forma. om. antec. neg. conf. nam non sequitur: ergo peccatum debet esse qualitas deformis: sufficit, si talis qualitas sit habitus vitiosus; quamvis nec hoc absolute necessarium esse ex hac paritate probetur; non enim debet admitti in omnibus paritas inter corpus & animam, nisi aliunde probetur.

259. Ob. 12. Contra dicta n. 238. Posset dici, peccatum habituale stare in privatione gratiæ, non nudè sumpta, sed ut orta ex diversis titulis: ergo ratio nostra tertia est nulla. Resp. Est tertia ratio non esset efficax, tamen essent adhuc aliæ validæ. Dein neg. conseq. Illi tituli deberent esse pars peccatorum novorum, non tantum connotata, ut probatum eodem numero 238. ergo jam non in sola privatione staret peccatum, sed etiam in illis titulis, qui reverà aliud non essent, quam peccata præcedentia, & præterita: quod solum ea ratione tertia probare intendimus.

Dices. Saltem peccatum habituale non stabit in negatione condonationis. Resp. neg. illatum; quia, vel DEUS absolute potest infundere gratiam, quin remittat peccatum, vel id non potest. Si primum, requiretur ad remissionem peccati præter gratiam adhuc decretum condonans, & in hujus negatione perseverabit peccatum: si secundum, ipsa infusio gratiæ juxta quosdam est positiva aliqua formalis remissio peccati (de qua re tamen vide infra n. 264.) & consequenter in negatione hujus, & cujuscunque alterius remissionis, stabit moralis perseverantia peccati. In negatione autem condignæ satisfactionis etiam eadem perseverantia peccati disjunctivè debet stare; nam si satisfactio, sive per possibile, sive per impossibile poneretur, sive à pura creatura, sive à DEO homine, & quidem talis, quæ non aliunde debita esset DEO (qua de re agi solet in tract. de incarnatione) DEUS, utpote iustissimus, deberet cedere suo jure.

260. Ob. 13. Justitia habitualis adæquata est gratia: ergo injustitia habitualis adæquata est privatio gratiæ. prob. conseq. per id constituitur homo injustus, per cujus oppositum constituitur justus; nam denominationes oppositæ etiam ab oppositis formis desumendæ sunt: sed per gratiam homo constituitur justus: ergo per ejus oppositum, nempe per privationem gratiæ, constituitur injustus: ergo. Resp. conc. antec. loquendo de Justitia supernaturali, neg. conseq. nam justus, & injustus, prout hic sumuntur, non sunt denominationes contradictoriæ (aliàs

cum ex contradictoriis unum semper debeat dari, in statu puræ naturæ omnes essent injusti) sed sunt denominationes contrariæ, sicut e.g. verum, & falsum.

Sicut ergo falsitas non est negatio veritatis, seu negatio actus veri: sed est positiva diffinitas actus cum objecto: ita injustitia, prout hic sumitur, non est negatio, vel privatio gratiæ, sed est actus peccati præteritus moraliter perseverans, ad prob. dist. ma. per id constituitur homo injustus, per cujus oppositum constituitur contradictoriè justus. om. ma. per cujus oppositum constituitur contrariè justus. neg. ma. & conc. min. (si sermo sit de hac providentia) neg. conf. Gratia non tribuit homini prædicatum justus, quod sit contradictorium prædicato injustus, prout istud hic accipitur, & significat hominem non tantum carentem gratiâ (qualis fuisset in statu puræ naturæ, etsi non peccasset) sed insuper reum culpæ: adeoque hæc prædicata sunt contraria, non contradictoria.

261. Ob. 14. Gratia est habitualis conversio ad DEUM: ergo peccatum est habitualis averio à DEO: sed habitualis averio à DEO est privatio gratiæ: ergo. Resp. dist. min. subsumptam. Omnis habitualis averio à DEO est privatio gratiæ. neg. min. aliqua. conc. min. & neg. conf. Habitualis averio potest variè sumi, & primo quidem pro averione virtualiter, & interpretativè tali, sive pro conditione, qua posita manet homo averfus, & ex qua, tanquam signo, colligitur, hominem esse averfum: & sic in hac providentia se habet privatio gratiæ. Secundo potest sumi pro actuali averione præterita, & moraliter adhuc perseverante: & sic non est privatio gratiæ, sed aliquid aliud, scilicet id, in quo diximus stare peccatum habituale. Sic etiam gratia non est habitualis conversio in hoc sensu, quod sit moralis perseverantia conversionis actualis præteritæ, sed tantum; quia est habitus, quo posito, homo est conversus ad DEUM, seu ejus amicus: consequenter est virtualiter tantum, & interpretativè conversio; nam hæc strictè loquendo significat actum hominis ad DEUM se convertentis.

262. Ob. 15. Gratia est forma expellens peccatum: sed id, quod gratia expellit, est privatio gratiæ: ergo hæc est peccatum. Resp. dist. min. id quod gratia expellit, est tantum privatio gratiæ. neg. min. est etiam aliquid aliud. conc. min. & neg. conseq. Rectè advertit Gormaz de gratia sanctificante. n. 48. & seq. formas se expellentes non debere esse contradictorias, sed tantum contrarias. Sic calor, tanquam forma expellens frigus, non est contradictorium frigoris; aliàs nec per absolutam potentiam DEI possent simul esse calor, & frigus; & quando non daretur calor, deberet dari frigus, quod est falsum; cum ante mundum creatum nec fuerit calor, nec frigus. Calor ergo, dum ponitur in subiecto, formaliter expellit tum negationem caloris, & hoc metaphysicè necessariò, tum ipsum frigus, & hoc physicè necessariò, non quatenus producit aliquid à se distinctum, cum frigore impossibile; sed quatenus ponitur ipse impossibile naturaliter cum frigore: quod juxta hunc auctorem significat, formaliter, seu tanquam formam contrariam, expellere. Idem tradit Oviedo

in 1. 2. tract. 8. de justificatione contrav. 4. punct. 2. n. 30.

Quia tamen hæc impossibilitas est tantum physica, potest DEUS dispensare in ea, & utramque hanc qualitatem simul in eodem subiecto conservare: adeoque, ut expellatur frigus, requiritur adhuc decretum DEI, volentis se accommodare exigentiæ caloris, vel certe negatio decreti, volentis dispensare in ea impossibilitate, aut utramque qualitatem simul conservare. Illud tamen decretum, vel hæc negatio, non impedit, quo minus calor formaliter expellat frigus; quia calor semper est forma frigori contraria, & naturaliter exigit dictum DEI decretum, vel dictam negationem.

263. Jam ad rem nostram. Gratia est forma, non contradictoriè, sed contrariè opposita peccato, adeoque expellit non tantum negationem gratiæ, cui contradictoriè opposita est, sed etiam ipsum peccatum, cui contrariè opposita est. An autem hæc oppositio gratiæ cum peccato sit tantum physica, an metaphysica, alibi est decidendum. Porro, si ulterius objiciatur, gratiam esse unicam formalem causam nostræ justificationis. Resp. hoc aliud non significare, quam eam esse formam justificantem, seu expellentem peccatum, intelligendo per contrarietatem, non per contradictionem: quamquam Gormaz distinguat inter remissionem peccati, & justificationem, de quo alibi.

264. Ob. 16. Juxta nos requiritur ad peccatum habituale constituendum negatio omnis condonationis peccati: sed infusio gratiæ est aliqua condonatio peccati: ergo etiam requiritur constitutivè negatio infusionis gratiæ, seu privatio gratiæ: Resp. 1. om. totum, quia, si gratiæ infusio est formalis remissio peccati, tunc, ut diximus jam n. 259. stabit perseverantia moralis peccati præteriti, tam in negatione, seu privatione gratiæ, quam in negatione omnis alterius remissionis, aut condonationis peccati. Resp. 2. & fortè meliùs. dist. min. infusio gratiæ est condonatio formaliter talis, neg. min. est condonatio argutivè talis. om. min. & neg. conseq.

Condonatio formalis est actus voluntatis Divinæ, vel decretum DEI, cedentis jure suo: & hic actus non est gratia habitualis, de qua agimus. Condonatio argutivè talis est aliquid, quod exigit, illud decretum poni: & tale quid est etiam gratia. Unde gratia est quidem forma condonans, seu potius destruens peccatum: non tamen est formalis condonatio, seu destructio; sicut calor est forma destruens frigus, non tamen est formalis ejus destructio. Si gratia confertur, cum ea exigit, saltem connaturaliter, illud decretum, arguimus, etiam dari condonationem formalem: & hinc gratia est condonatio peccati argutivè talis. Nos autem dicimus, peccatum habituale constitui, non per negationem condonationis argutivè talis, sed formaliter talis. Sic rem illuminatam non constituit sol, sed lux, quamvis ex præsentia solis arguamus lucem. Accedit, quòd juxta valde probabilem sententiam, gratia sanctificans, saltem de potentia absoluta, possit stare cum peccato; adeoque negatio gratiæ non sit meta-

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

physicè necessaria ad permanentiam peccati habitualis, consequenter nec eam constituat.

QUÆSTIO II.

De Peccato Originali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Originale, & an ab hominibus contrahatur.

265. **D**ico 1. Peccatum originale est præterita transgressio mandati Divini, prohibentis comestio-

nem fructus ex arbore scientiæ boni, & mali, quæ transgressio ab Adamo quidem physicè, à posteris autem, naturali modo ex ejus semine natis, (quorum voluntas voluntati Adami erat divinitus alligata) moraliter facta est, & in negatione condignæ satisfactionis, vel gratuitæ remissionis, moraliter perseverat. ita Oviedo in 1. 2. tract. 6. contrav. 9. punct. 9. n. 67. Rhodes disp. 4. de peccat q. 1. sec. 2. §. 3. (cum priùs §. 2. dixisset, peccatum originale non esse formaliter privationem gratiæ: quod idem dicit Oviedo cit. contrav. punct. 8. n. 62. Lugo de incarnat. disp. 7. sec. 3. n. 26. & alii plures, maximè ab Oviedo citati. Probatur hæc definitio, seu saltem descriptio, per partes. Gen. 2. v. 17. habetur præceptum non comedendi de illo fructu: & Gen. 3. v. 6. habetur ejus transgressio, physicè facta, & consequenter ante plura annorum millia jam præterita.

266. Quòd autem ea transgressio etiam moraliter facta sit à posteris Adami, habetur ad Rom. 5. v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: ergo omnes peccatum commiserunt in Adamo: non physicè: ergo moraliter.

267. Accedunt Concilia plura, maximè contra Pelagium celebrata: & novissimè Tridentinum sess. 5. decreto de peccato originali, canone 3. ubi definitur, peccatum hoc esse origine unum, propagatione, & non imitatione, transfusum in omnes, & inesse cuique proprium (ubi tamen excipiens est Christus, & immaculatissima ejus mater, de qua ibidem Tridentinum sub finem decreti ait, se nolle eam hoc decreto includere: & nos paulò post eam immunem fuisse ostendemus) Taceo SS. PP. atque Doctores, qui cum universali Ecclesia idem sentiunt.

268. Ex quibus habetur, non tantum peccatum redundare in posteros, sed hos etiam peccasse, & hoc peccatum cuique proprium inesse. Non autem inest physicè; tum, quia, utpote peccatum habituale, suo subiecto moraliter tantum inest; tum, quia à posteris physicè commissum non est; quia nemo ex posteris Adami de arbore illa physicè comedit. Quòd autem hoc peccatum perseveret in negatione condignæ satisfactionis, vel condonationis, probatur iisdem omnibus rationibus, quibus quæstione antecedenti probatum est a. n. 234. peccatum habituale in iis moraliter perseverare; quia quoad hoc conveniunt peccatum habituale, & originale; quamvis, ut ait Oviedo in 1. 2. tr. 6. contrav. 9. punct.

punct. 9. n. 70. differant habituale communiter dictum, & originale, quod illud dicatur inesse subiecto statim, ac actio commissa est, seu mox in instanti actionem peccaminosam sequenti: originale autem tunc primum dicatur inesse, quando parvulus producit.

269. Itaque essentia peccati originalis consistit in complexo, ex præterito Adami peccato, ex alligatione voluntatum posterorum, per quam fit moraliter peccatum posterorum, & ex negatione condignæ satisfactionis, aut gratuita remissionis: in qua perseverat. Naturalis autem ab Adamo descensus non videtur constituere hoc peccatum, sed ad illud præsupponi: nam præsupponitur ad alligationem voluntatis; propter hunc enim descensum alligati sunt posterii voluntati Adami: & sanè, si aliqui non fuissent descendentes ab Adamo, & tamen alligati ejus voluntati, videntur contracturi fuisse peccatum originale. In hoc tamen descensu stat, seu fundatur debitum remotionis peccandi, ut pluribus explicabimus inferius, agendo de immaculata Conceptione B. Virginis.

270. Insuper, ut hoc peccatum dicatur actualiter contractum, seu anima per illud maculata, requiritur etiam existentia descendens ab Adamo; nam parvuli post annum nascituri, etsi jam in Adamo peccasse dici possint (quia per hoc tantum intelligunt Doctores, quod eorum voluntates voluntati Adami alligatæ fuerint, adeoque moraliter cum Adamo præceptum transgressi sint, seu, quod actio Adami fuerit moraliter actio eorum, & ipsi debitum proximum maculæ contrahendæ habeant) nondum tamen possunt dici, actualiter peccatum contraxisse, vel jam maculati esse.

271. Restat explicandum, quomodo hoc peccatum Adami sit factum moraliter nostrum, seu posterorum; hoc autem factum est hac ratione. Voluntates posterorum divinitus alligatæ sunt voluntati Adami, in ordine ad observationem prædicti mandati, quæ alligatio fuit quoddam decretum DEI, constituentis Adamum caput morale posterorum, ita, ut, quod ipse faceret, censeretur etiam moraliter, & imputabiliter ad culpam, vel meritum, fecisse posteri. Hoc decretum fuit formale, aut virtuale pactum cum Adamo, de transfundenda justitia originali in posterum, si ipse præceptum servaret: vel econtra de contrahenda à posteris culpa, si Adamus inobediens foret.

272. Dixi, pactum virtuale; ut enim rectè Tannerus tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 1. n. 17. ex Scoto ait, non fuit necesse, ut DEUS expectaret acceptationem Adami; sed suffecit, quod DEUS id vellet: nec dubitatur, id Adamo satis innouisse. Nec aliud videtur sentire Ulloa de incarnat. disput. 1. c. 9. n. 166. quando ait, pactum hoc non fuisse contractum, seu colloquium inter DEUM, & Adamum; non enim videtur hic auctor vel le contradicere communi Doctorum, imò & SS. Patrum, qui hoc pactum inter DEUM, & Adamum adstruunt.

273. Sic S. Aug. l. 16. de civit. DEI c. 27. ponderans illa verba Genes. 17. v. 14. Masculus, cuius præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo; quia pactum meum irritum fecit. S. Doctor legit: quia testamentum meum dissipavit (testamentum autem est idem,

ac pactum) & ait, parvulum ipsum non potuisse illud pactum, seu testamentum dissipare, & hinc inferi, id intelligendum de prævaricatione communi generis humani, in sua origine: ac addit: Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profecto illud est: quia dicitur: morte moriemini: ergo juxta S. Doctorem, testamentum, seu pactum initum est à DEO cum Adamo.

274. Similiter S. Hieron. in illud Osée 6. v. 7. Ipsi autem, sicut Adam, transgressi sunt pactum: ibi prævaricati sunt in me: ait: ipsi autem imitati sunt Adam, ut, quod ille in paradiso fecerat, pactum meum, legemque præteriens, isti in terra facerent: & ibi, hoc est, in paradiso, omnes prævaricati sunt in me, in similitudinem prævaricationis Adam. Ecce, etiam juxta S. Hieronymum, pactum cum Adamo initum est, quod ipse, & posterii quoque in paradiso (quatenus scilicet jam tunc voluntates eorum Adamo alligatæ erant) prævaricati sunt.

275. Hoc pactum, & alligatio nostrarum voluntatum, fundatur in Genes. 2. v. 17. ubi Adamo dicitur: In quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris: quæ verba Ecclesia semper intellexit de morte corporis, & animæ, Adami, & posterorum: ergo voluntas posterorum fuit alligata voluntati protoparentis; aliàs, quare morerentur secundum animam posteri? Hinc etiam ait Apostolus cit. c. 5. ad Rom. v. 19. Per inobedientiam unius hominis peccatores conjuncti sunt multi. & Osée 6. v. 7. Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum: quæ verba de pacto cum Adamo exponunt, ut modò dictum, S. Hieron. & alii Patres. Adde, quod in Scripturis sapissime mentio fiat de pactis à DEO cum homine initis, ut Genes. 9. v. 9. cum Noe, & posteris ejus: Genes. 17. v. 4. cum Abraham, & sapissime cum populo Israël: adeoque nullo modo sit inconueniens, dicere, tale pactum, etiam formale, initum cum Adamo.

276. Probatur hoc pactum, & alligatio voluntatum nostrarum etiam ratione. Ut Adæ peccatum transiret in posteros, non erat satis, eum esse caput physicum, seu physicè primum parentem; aliàs etiam ejus opera bona, & poenitentia, debuissent in filios transire: imò etiam opera proximorum parentum deberent transire in filios: ergo debuit Adam esse caput morale, & tale constitui à DEO (qui solus habet potestatem absolutam in omnium voluntates) & quidem debuit ita constitui, ut, quicquid ageret ipse, posteris justè imputaretur, quasi factum ab ipsis; aliàs non videtur posse explicari, quomodo posteri possint dici in Adamo peccasse, & eis justè imputari ad culpam, & poenam, factum Adami: hæc autem constitutio capitis morales aliter fieri non potuit, nisi per prædictam alligationem voluntatum nostrarum, ut expendentem patebit.

277. Equidem Ulloa de incarnat. disp. 1. c. 9. n. 164. tres affert disparitates, inter peccatum Adami, & aliorum parentum; ex quibus vult monstrare, quod quidem peccatum Adami transierit in ejus posteros, non verò peccatum aliorum parentum transeat in eorum filios. Sed nulla videtur sufficiens, imò nec omnes simul, nisi insuper dicatur, quod voluntates posterorum fuc-

fuerint alligatae Adamo, non verò voluntates filiorum aliis parentibus.

278. Ait Ulloa. loco modo citato 1. peccatum Adami fuisse omnium primum, 2. fuisse patratum à parente totius generis, & 3. fuisse ex majore malitia; quia absque passione, & mentis cecitate, patratum. Sed secundum, & tertium tantum probat, quod peccatum aliorum non toti generi humano, nec ad tam magnam culpam fuisset imputabile: non verò probat, quod peccatum aliorum parentum non fuisset imputabile descendentibus ab ipsis, saltem ad minorem culpam. primum autem dat disparitatem, per se tantum materiale; potuisset enim DEUS absolute facere, ut non contraheremus primum peccatum, sed secundum Adami: sicut non contraximus peccatum Evæ, quæ adhuc ante Adamum peccavit.

279. Confirmatur. Hæc alligatio respectu DEI fuit æquissima; nam mundanus magistratus utique non habet majorem potestatem in actiones civiles subditorum, quam habeat DEUS, absolutissimus Dominus, in omnes actiones morales hominum: atqui ille potest alligare voluntatem pupilli vel filii, voluntati tutoris, aut patris, quoad actus civiles, & civilem eorum valorem: ergo DEUS potuit alligare voluntates posterorum voluntati Adami, quoad actiones morales, & moralem eorum valorem.

280. Secundò hæc alligatio (præscindendo ab eventu, prudenter à nobis non suspicabili, & excipiendo Christum, ejusque Matrem) erat nobis valde optabilis; ingens enim erat, & probabilissima spes, Adamum eximiâ sapientiâ, charitate, aliisque donis præditum, DEI, sui, suorumque amantissimum, ac communis etiam felicitatis studiosum, nulla prava inclinatione detortum &c. DEO in re tantilla obtemperaturum, ac posteris justitiam originalem promeriturum. Econtra, si DEUS cuique nostrum eam conditionem proposuisset, præsertim, si tantis gratiis, quantis Adamus, præventi non fuisset, imminabat periculum, ne inobedientes fieremus, & justitiâ excideremus: ergo etiam tacitus, aut interpretativus consensus posterorum, merito præsumi potuit.

281. Ex his collige. 1. Ad peccatum, moraliter, non physicè, in posteros propagari; nam posita hac alligatione, itemque Adami peccato, & existentia, seu infusione animæ in corpus, ac negatione condonationis, ac satisfactionis, jam verum est, infantem & in Adamo peccasse, & originale peccatum contraxisse, adeoque dignum esse privatione gratiæ, odio DEI, ac aliis poenis. Hinc, ut rectè Ulloa de incarnat. disp. 1. c. 9. n. 166. ait, peccatum originale respectu posterorum est actuale in instanti conceptionis, seu infusionis animæ; tunc enim actualiter contrahitur: sequenti verò instanti est jam habituale.

282. Quare explosa dudum jam est quorundam sententia, volentium, peccatum Adami, virtute instrumentalit virilis seminis, transfundi in descendentes; nam vel ista virtus esset naturalis, vel supernaturalis: non potest dici primum; alias etiam in statu puræ naturæ propagatum fuisset peccatum: insuper deberet qualitas, vel virtus materialis, naturaliter agere in voluntatem, & animam spirituales, quod fieri nequit: ulterius de-

beret defecto aliquid physicum produci in anima geniti infantis, quod est omnino superfluum: cum sine omni ente physico possit peccatum originale explicari. Neque secundum dici potest; nam entium supernaturaliter productorum principalis author est DEUS, qui tamen non potest esse author peccati. Confirmatur. Si Adam non peccasset, non physicè per semen transfusa fuisset justitia originalis; hoc enim prorsus gratis fingeretur: ergo neque nunc ea ratione transfunditur injustitia.

283. Collige secundò, longè magis à veritate recedere errores hæreticorum. Mathias Elacus Illyricus ex Centuriatoribus Magdeburgensibus 1. de essentia imaginis DEI, & diaboli apud Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 5. c. 2. ait, peccatum originale esse substantiam, hoc est, substantialem diaboli imaginem, in quam anima rationalis per peccatum originale sit transformata: sicut nempe transformatur homo, juxta multos philosophos, quando, recedente anima, succedit forma cadaverica. Sed contra est: vel debet dici, quod DEUS hujus substantiæ non sit author; cum tamen omnes Patres dicant, non dari substantiam, cujus author DEUS non sit: vel debet dici, quod DEUS sit author peccati, quod est summè blasphemum. Dein anima rationalis est immortalis, & indivisibilis: ergo neque partialiter potest corrumpi, ut ei succedat etiam tantum pars alterius substantiæ. Adde, quod juxta hunc hæreticum Christus non assumpsit animam, qualem nos (quod est contra Concilia, & Patres) non enim Christus assumpsit peccatum originale. Item Adamus post peccatum acquisivisset aliam imaginem, vel animam, nec fuisset prior homo.

Lutherus, & Calvinus cum affectis docent, concupiscentiam esse peccatum originale (vide Bellarminum tom. 4. contr. 2. l. 5. c. 5.) Sed contra 1. Concupiscentia non est peccatum; nam S. Jacobus c. 1. v. 15. suæ epistolæ distinguit clarè peccatum, & concupiscentiam; ait enim: Concupiscentia, cum conceperit, parit peccatum. Rursus ad Rom. 8. v. 1. Nihil ergo nunc damnationis est in iis, qui sunt in Christo Jesu: hoc est, in baptizatis: atqui in his est concupiscentia: ergo hæc non est peccatum; cum enim peccatum sit damnabile, etiam concupiscentia esset damnabilis, adeoque aliquid damnationis esset in baptizatis. Nec dicant, manere in baptizatis peccatum, sed sine reatu damnationis; nam, quidquid sit de absoluta potentia DEI, saltem in hac providentia reatus damnationis, & peccatum non separantur. Accedunt infiniti textus SS. Patrum, ex quibus solum Augustinum refero l. 6. contra Julianum, c. 16. Tu autem, qui putas, quod, si malum esset concupiscentia, careret ea, qui baptizatur, multum erras: omni enim peccato caret, non omni malo. Plura suppeditabunt Theologi Polemici. Videri etiam potest Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 5. c. 7. & seqq.

284. Dico jam 2. Omnes posteri Adami, ex eo naturali via geniti (excepta B. Virgine, de qua paulò post) contrahunt peccatum originale. Conclusio est contra Pelagium hæreticum, qui ab initio docuit, neque peccatum, neque mortem ex Adamo trahi, sed homines præcisè naturaliter mori: quem errorem postea secuti

sunt Anabaptistæ. Post aliquod tempus Pelagius falsus est, mortem quidem, sed non peccatum ab Adamo deduci: quam falsitatem amplexus est Zwinglius, & Joannes Faber. Tandem admisit Pelagius, Adamum peccando posteris nocuisse: at hoc postea discipulis explicavit in hoc sensu, scilicet Adamum nocuisse exemplo malo, quod posterius imitentur.

Probatur veritas Catholica primò illo textu Pauli ad Rom. 5. v. 12. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit: in quo omnes peccaverunt.* Nec dicas 1. cum Zwinglio l. de baptismo. intrasse peccatum in mundum per Adamum; quia Adami peccatum fuit primum. Contra enim est. Adami peccatum non fuit primum in mundo; prius enim fuit peccatum Luciferi, atque etiam Evæ. Dein dicitur peccatum intrasse, ut mors: non autem mors Adami fuit prima; cum saltem Abel prius occisus sit. Nec dicas 2. per peccatum intelligi, non peccatum strictè, sed tropicè effectus peccati, ærumnas, concupiscentiam &c. Apostolus enim distinguit peccatum ab effectu primario, seu à morte: ergo intelligitur peccatum re ipsa tale, & non effectus; alias, si per peccatum intelligeretur etiam mors, verba, *in quo omnes peccaverunt*, significarent, *in quo omnes puniuntur*: quod, quam tortum sit, nemo non videt.

Nec dicas 3. peccatum intrasse imitatione Adami; nam contra. Hac ratione peccassent homines; quia imitati essent Adamum: a qui imitari alium significat, actionem exercere ad ejus imitationem: hoc autem parvuli ante usum rationis non potuerunt facere: ergo hi non peccassent, adeoque non omnes. 2. Ethnici originaliter peccant, quamvis nihil sciant de Adamo: quomodo ergo ad ejus imitationem peccabunt? 3. Non peccant posterius comestione ex arbore scientiæ: sed peccatis e. g. luxuriæ, homicidii &c. quæ tantum habent generalissimam quandam similitudinem cum peccato Adami, quæ non sufficit, ut dicantur homines peccasse imitatione Adami: sic non dicitur blasphemus peccare ad imitationem luxuriosi. Multo minus ea generalissima similitudo peccatorum posterorum cum peccato Adami sufficit, ut illi dicantur, ab isto traxisse originale; nam ad hoc neque sufficit similitudo etiam, aut imitatio propinquior; alias, cum peccemus etiam ad similitudinem majorum nostrorum, ab his etiam traheremur peccata. Nec dicas 4. illud: *in quo*, non intelligendum, *in quo Adamo*, sed *in quo peccato*; falsas enim hujus replicæ patet ex græco textu, in quo *ἀναγρία* (quod significat peccatum) est feminini generis, adeoque non ad ipsum spectat articulus masculinus. Dein textum hunc nobiscum de Adamo explicat antiquissimum Concilium Millevitanum c. 2. jam ab Innocentio l. approbatum.

285. Probatur eadem Catholica veritas ex pluribus aliis S. Scripturæ locis. Sic Job. 14. v. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* vel, ut habet versio septuaginta interpretum. *Nemo mundus à sorde, nec infans, cujus est unus diei vita super terram.* Psal. 50. v. 7. *Eccce in iniquitatibus conceptus sum, & in pec-*

catis concepit me mater mea. Ad Rom. 3. v. 24. *Omnes peccaverunt, & egent gloriâ Dei.* Ad Ephes. 2. v. 3. *Eramus naturâ filii iræ.* Eandem veritatem definierunt plura Concilia: Millevitanum. canon. 2. & Carthaginense in Africa. Toletanum VI. in Hispania. Arausicanum II. in Gallia. Moguntinum in Germania, Florentinum in Italia: & ultimum Tridentinum sess. 5. in decreto de peccato originali. Accedit antiquissimus ab usque Apostolis usus baptizandi infantes, si periculum mortis instaret, cujus rationem dat Siricius Papa (qui jam sedit anno Christi 385. epist. 1. ad Himerium Tarraconensem. n. 2. apud Binius. tom. 1. Concil. fol. 530. ne sine baptismo exeuntes de hoc sæculo, regnum perdant, & vitam. Accedunt innumera Patrum testimonia, quæ, & alia vide apud controversistas maxime Bellarm. tom. 4. contr. 2. de amissione gratiæ, & statu peccati, præsertim l. 4. c. 5. & c. 14.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

286. **O**B. 1. contra 1. conclus. Si quis de facto nasceretur independentem ab Adamo, non eo ipso nasceretur sanctus: ergo, etiamsi descendat ab Adamo, non nascitur injustus: ergo descensus ab Adamo nihil facit ad peccatum originale. Confir. Adami peccatum fuit unum, & originale ex Tridentino est multiplex: ergo sunt distincta. Resp. Supposito, quod DEUS vellet hominem illum relinquere in statu puræ naturæ, aut ex nullo pacto, vel decreto, ei gratiam conferre, ut posset in alia providentia, conc. antec. & neg. conseq. In hac providentia nullus purus homo nasceretur, nisi dependenter ab Adamo, quamvis DEUS utique posset independentem ab Adamo hominem vel creare, vel aliter producere: at tunc deberet determinare, an in statu puræ naturæ, an in statu gratiæ vellet ipsum producere: item an vellet eum alterius voluntati alligare, an non: supposito autem pacto cum Adamo, in hac providentia nascitur viâ ordinariâ homo injustus. Nec est paritas ab alio statu ad hunc diversum: sicut nulla est argumentatio: si murus non haberet nigredinem, non eo ipso esset albus; posset enim esse ruber: ergo, si habet nigredinem, non eo ipso est niger, sive non albus. Ad confir. dist. 1. p. ant. est unum, physicè factum ab Adamo. conc. antec. est unum, ut moralitèr factum à pluribus posteris. neg. antec. & conseq. vide num. 265.

287. Ob. 2. Per justitiam Christi non reddimur formaliter justii: ergo neque per injustitiam Adami reddimur formaliter injusti: ergo peccatum nostrum distinguitur à peccato Adami. ant. est clarum ex Tridentino sess. 6. c. 7. conf. prob. S. Paulus ad Rom. 5. facit comparisonem inter Christum, & Adamum, ac ait, quod, sicut per hunc mortui fuimus, ita per illum sumus vivificati: ergo, quod suo modo facit in nobis justitia Christi, idem modo suo facit injustitia Adami. Resp. neg. conf. ad prob. iterum. neg. conseq. Comparatio S. Pauli non est omnimoda, sed tantum quoad aliqua, nempe, quod, sicut

sicut unus inobedientia fuit ratio, cur multi redditi sint peccatores, ita unus obedientia sit ratio, cur multi sint redditi iusti: non verò, quòd modi isti, reddendi iustos, & iniustos, in omnibus conveniant.

Ubi addendum, voluntates nostras non fuisse ita alligatas voluntati Christi, sicut fuerunt alligatæ voluntati Adami: & hinc per opera Christi non meremur: nec voluit ipse sua merita hominibus applicari, nisi adultis, se disponentibus, & bona physicè facientibus: parvulis verò non nisi recipientibus Sacramenta. Si quæras, an in alia providentia, in qua voluntates nostræ essent alligatæ Christo, ut in hac providentia fuerunt alligatæ Adamo, mereremur per actiones meritorias Christi. Resp. quòd ita. Si petas, an illud meritum esset infinitum. Resp. Realiter in se esset infinitum; quia omne meritum Christi est infinitum: at verò formaliter, quatenus consideraretur ut actio moraliter nostra, sub hoc, inquam, respectu non esset infinitum; quia meriti finitudo, vel infinitudo, desumitur ex dignitate elicientis meritum, quæ in nobis est finita. Sic etiam demeritum Adami respectu ipsius fuit majus, quàm respectu nostri.

288. Ob. 3. Non potest respublica pro libitu suorum subditorum voluntates invicem alligare: ergo neque DEUS voluntates hominum. Confirm. Non potest defacto DEUS alligare voluntatem Petri jam existentis, & ratione utentis, voluntati Pauli, ita, ut quando hic peccat, etiam alter peccet, & damnetur: ergo nec potuit alligare voluntates nostras Adamo, antec. probatur. in eo casu posset Petrus per actum charitatis physicè à se elicitum mereri cœlum, & per peccatum Pauli mereri moraliter infernum, quod est absurdum. Resp. dist. antec. non potest hoc respublica quoad actiones morales, hoc est, imputabiles ad meritum, vel demeritum. conc. antec. quoad actiones politicas, subdist. si talis alligatio non sit conveniens, nec per se, præscindendo ab eventu, optabilis. conc. antec. secus, neg. antec. & conseq.

Quæ consequentia aliunde etiam nulla est; cum utique DEUS habeat longè majus dominium in creaturas, quàm magistratus in suos subditos; magistratui enim DEUS non concessit potestatem, nisi necessariam ad gubernationem subditorum, in bonum ipsorum, ad quam non requiritur potestas alligandi voluntates in ordine ad quasunque actiones. Ad confirm. om. antec. ob ipsam rationem additam, quæ nullo modo militat in nostro casu: posset autem fontè DEUS illud ipsum inconveniens impedire, & saltem in eo casu, in quo alligatio voluntatis, unius jam existentis, & ratione utentis, ad voluntatem alterius, esset ita conveniens, ut fuit in casu Adami, & posterorum, posset illorum voluntates colligare: sicut respublica alligat voluntatem pupilli voluntati tutoris, adeò, ut ille civiliter agat, lucretur, vel perdat etiam dormiens, pro ut ejus nomine agit tutor.

289. Dices. Hæc ipsa alligatio non fuit nobis optabilis; facta est enim dependenter à scientia media de futura transgressione Adami: ergo non potuit fieri. Confirm. Hæc alligatio fuit causa peccati: & DEUS causa alligationis:

ergo DEUS fuit causa causæ, adeoque etiam causa causati, scilicet peccati. Hoc argumentum manifestè probat nimirum; probat enim, nihil esse per se optabile, quo nos malè ufuros DEUS prævidit, adeoque nec fuisse universaliter optabilem redemptionem generis humani; quia etiam hæc multis cedit in majorem perniciem, juxta illud Simeonis Luc. 2. v. 34. *Positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum.* Unde reprobis DEUS nullum beneficium faceret, quando confert donum, in se etiam optimum, quo ipsi sunt abusuri.

Quare, ut res dicatur optabilis, vel non optabilis, debet ea considerari, præscindendo ab eventu, & eventum consequente scientia media. Hic tamen addendum, quòd DEUS, quando aliquod donum alicui homini confert, quo videt eum malè usurum, non ideo illud confert; quia ipsum malè usurum prævidet: sed sit paratus ad idem dandum, si prævideret, eum bene usurum. In forma. neg. antec. quia tamen alligatio fuit optabilis præscindendo ab eventu. Ad confirm. neg. conseq. Hæc alligatio non determinatè post se traxit peccatum, sed tantum constituit actum primum indifferentem, sicut gladius non trahit post se homicidium, sed est indifferens. vide num. 82.

290. Ob. 4. Melius diceretur, peccatum originale stare in privatione gratiæ, vel justitiæ originalis, per Adami peccatum inducta: ergo, prob. antec. Tridentinum sess. 5. can. 3. docet, peccatum hoc cuique parvulo proprium inesse: atqui nihil inest proprium parvulis, nisi hæc privatio: ergo. Confirm. 1. Gratia formaliter expellit omne peccatum originale: ergo hoc stat in negatione, & privatione gratiæ. Confirm. 2. S. Anselmus l. de conceptione virginis c. 26. sic habet: *Hoc peccatum, quod originale dico, aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus, nisi ipsam, quam supra posui, factam per inobedientiam Adæ, justitiæ debitæ nuditatem, per quam omnes filii sunt ira*; ergo stat in privatione. Confir. 3. S. Thomas 1. 2. q. 82. a. 3. in corp. ait: *Privatio originalis justitiæ, per quam voluntas subdebatur DEO, est formale in peccato originali.* & post pauca: *Peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia*: ergo peccatum originale præcipuè stat in privatione gratiæ.

Antequam respondeam, opus est paucis explicare, quid sit justitia originalis: est autem hæc, non sola gratia sanctificans; nam hæc datur etiam in statu naturæ lapsæ, in qua non datur justitia originalis: & quamvis gratiam hanc etiam habuerint protoparentes, ut est certum apud omnes Catholicos, tamen non habuere in hac sola justitiam originalem. Stat ergo hæc etiam in tali appetitûs sensitivi, & omnium aliarum potentiarum subjectione ad voluntatem, ut sine hujus imperio, vel rationali motu, nullus pravus motus insurgere possit. Hæc subjectio juxta quosdam est habitus dicto modo potentias voluntati subordinans, & actiones voluntatem præventuras impediens: juxta Vasquez autem, & Oviedo in 1. 2. tr. 6. contrav. 9. punct. 7. consistit in externa DEI protectione singulari, impediens omnes similes motus. Hanc subjectionem non habemus defacto, etiam post recuperationem gratiæ. Vult ergo objectio, macu-

lam originalis peccati consistere in privatione gratiæ, tum hujus subjectionis potentiarum ad voluntatem.

291. Resp. jam. neg. antec. nam, ut diximus num. 238. peccatum habituale in genere non stat in negatione gratiæ: ergo neque in ea stat hoc peccatum habituale in specie, seu originale; quia revera etiam est aliquod peccatum habituale, sive peccatum ab Adamo physicè, à posteris autem moraliter factum, & nunc habitualiter perseverans: imò verosimiliter potuisset peccatum originale etiam dari in statu puræ naturæ, in quo tamen non fuisset data privatio gratiæ. Negant quidem hoc aliqui adversarii; sed gratis. Alii fingunt, tunc dandam privationem alicujus perfectionis naturalis: sed & hoc gratis asseritur. Accedit ratio ab Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 9. punct. 8. num. 62. adducta. Ideo privatio gratiæ in posteris esset culpa; quia isti debuerunt habere gratiam: atqui non debuerunt eam habere à se, vel ipsi eam ponere, sed tantum debuerunt ponere aliquid aliud, quo posito, DEUS dein conferret gratiam; ergo obligatio posterorum non erat immediatè ad gratiam, sed immediatè ad aliquid aliud ponendum: ergo ratio peccati stat immediatè in transgressione hujus obligationis, seu non positione rei præceptæ, vel positione rei prohibitiæ: quæ transgressio intelligitur jam ante privationem gratiæ, & ista potius habet rationem poenæ.

292. Ad prob. ant. dist. ma. Tridentinum docet, peccatum originale cuique inesse physicè. neg. ma. moraliter. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Etiam privatio non inest physicè; quia nihil est: ergo sufficit, inesse moraliter, qualiter etiam inest peccatum quodlibet aliud habituale, atque etiam originale, ut dictum num. 268. Ad id autem, quod Tridentinum dicit, peccatum originale esse cuique proprium. Resp. esse cuique proprium ideo; quia, quod peccatum hoc sit moraliter factum ab uno, est quid distinctum ab eo, quod sit moraliter factum ab alio; quippe est alia voluntas moraliter peccans in Paulo, alia in Petro. Sicut, quando duorum pupillorum, Petri, & Pauli nomine, agit unus tutor, alia est moraliter actio Petri, alia Pauli.

Ad 1. confirm. neg. conseq. Calor etiam formaliter expellit frigus, nec tamen istud stat in privatione frigoris; nam expellere formaliter, nihil aliud significat hic, quam expellere tanquam formam alteri expulso oppositam; potest autem forma opponi, vel contradictoriè, sicut opponitur suæ negationi: & sic calor expellit suam negationem: potest etiam opponi contrariè, & sic calor opponitur suo contrario, scilicet frigori, atque etiam expellit frigus tanquam suum contrarium. Jam gratia quidem tanquam forma expellit, saltem physicè, peccatum, attamen huic non contradictoriè, sed contrariè opponitur: atque adeò peccatum non stat in negatione, seu privatione gratiæ. Idem debent dicere adversarii de peccato actuali, quod etiam expellitur per gratiam, quin stet in privatione gratiæ. Sed de hoc plura, in tract. de grat. sanctific. à num. 282. quando agemus de eo, an gratia stare possit cum peccato. vide interim dicta num. 264. ubi hæc res aliquantò magis explicata est.

Ad 2. confirm. neg. conf. S. Anselmus explicandus est, sicut paulò post S. Thomam explicabimus, de peccato metonymicè tali, seu de effectu peccati; idque eo etiam ex capite, quod S. Anselmus statim addat: *Quoniam & naturam accusat spontanea, quam fecit in Adam, justitiæ desertio*; hæc enim justitiæ desertio non est privatio gratiæ; quia hanc natura non fecit, verum potius eam passa est: sed est ipsa actio peccaminosa Adam, per quam natura humana justitiæ, seu observantiam præcepti Divini, in Adamo deseruit. Hæc itaque, tanquam vera culpa, accusat (prout scilicet peccatum dicitur acculare) naturam, ut ei detrahatur justitia originalis, & fiat nuditas gratiæ: atque adeò ista nuditas est effectus, seu poena illius, nempe actionis naturam accusantis, seu ream facientis: in qua accusante stat etiam juxta S. Anselmum formaliter ratio culpæ, in altero autem ratio poenæ: quæ tamen poena potest metonymicè, ut dictum, vocari etiam peccatum.

Ad 3. confirm. dist. antec. & S. Doctor loquitur ibi de peccato formaliter tali. neg. ant. de peccato tantum per metonymiam accepto, conc. antec. & sub eadem distinctione conc. vel neg. conseq. Angelicus ibi loquitur de peccato per metonymiam, qua sumitur effectus pro causa, & ibi sumit effectum peccati originalis pro ipso peccato; nam dicit ibi, concupiscentiam esse reatum originalis peccati, item esse materiale peccati: quæ tamen in rigore non ita se habent; nam materiale peccati est pars peccati: atqui juxta communem concupiscentiam non est pars peccati originalis strictè dicti, sed ad summum peccati latè accepti; unde optimè dicitur, S. Doctorem plus non velle, quam, privationem gratiæ, unì & concupiscentiam, esse peccatum originale per metonymiam, seu esse effectus illius.

293. Ob. 5. contra dicta num. 283. ex Illyrico. Ad Rom. 6. v. 12. dicitur: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore*: sed nihil potest regnare, nisi sit substantia: ergo peccatum est substantia. Confirm. 1. Imago DEI est substantialis: ergo etiam imago diaboli, quæ est peccatum. Confirm. 2. Ad Ephes. 2. v. 3. dicitur, quod simus *naturâ filii ire*: ergo natura nostra, seu substantia est peccatum. Resp. hæc esse levia. dist. mi. nihil potest regnare physicè, & strictè. conc. mi. nihil moraliter, & metaphoricè. neg. mi. & conseq. Textus hic, & similes, quos adducit Illyricus, juxta omnes debent metaphoricè accipi, & significant, concupiscentiam debere suppressi, ac subjugari. Ad 1. confirm. neg. conseq. Imago est triplicis generis, vel ratione substantiæ, seu naturæ, vel ratione habitus, vel ratione actus. Primi generis imago DEI est homo ratione animæ: quæ imago per peccatum non fuit destructa, sed deformata. Secundi, & tertii generis imago DEI est homo ratione habitualis gratiæ, & operationum supernaturalium, tanquam ornamentorum accidentalium: & hæc imago fuit per peccatum destructa, atque introducta imago accidentalis, non substantialis, diaboli. Alii dicunt, non imaginem, sed similitudinem DEI, in homine per peccatum destrui. Ad 2. confirm. Etiam aqua dicitur naturâ frigida, quin frigus sit substantia: scilicet naturale duplex

plex est, unum accidentaliter tale, alterum substantialiter: & sic tantum accidentaliter sumus naturā filii iræ: quod tamen non ita intelligendum est, quasi, sicut aqua exigit accidentale frigus, ita natura hominis exigit peccatum; sed tantum, quod per Adami peccatum, accidentaliter factum, naturā nostrā ita originale peccatum sit conjunctum, ut non nascatur ullus homo (exceptis semper Christo, ejusque sanctissima Matre) non infectus peccato. In forma conc. ant. neg. conseq.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones reliquæ.

294. **O**B. 6. contra 2. conclus. Ezechiel, 18. v. 20. dicitur: *Filius non portabit iniquitatem patris*: ergo nec infantes iniquitatem Adami. Confirm. 1. Ad Rom. 5. v. 19. dicitur: *Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi*: ergo non omnes. Confirm. 2. Rursus ibidem v. 15. dicitur, gratiam Christi in plures abundasse: ergo non omnes homines peccaverunt; alias non potuisset gratia in plures abundare; quia tantum abundavit in homines. Resp. neg. conseq. Textus Ezechielis loquitur de peccatis aliorum proximorum parentum, quorum voluntati voluntates filiorum non sunt alligatæ: at omnium voluntates fuerunt alligatæ Adamo. Ad 1. confirm. neg. conseq. Etiam omnes sunt multi: dein ibidem dicitur: v. 12. *In quo omnes peccaverunt*: ergo per multos intelliguntur omnes. Ad 2. confirm. locū illius plures, in græco habetur *multos*. & id etiam hic significat; unde non fit hic comparatio cum prioribus multis, sed tantum dicitur plures, ut intelligatur, non esse restrictam gratiam ad unum, sed esse extensam ad multos, ut græcus textus habet.

295. Ob. 7. S. Paulus ad Rom. 5. v. 12. ait: *Per unum hominem peccatum in mundum intravit*: ergo non per generationem; alias intrasset per duos. Confirm. 1. Idem Apostolus 2. Cor. 5. v. 10. dicit: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum*: atqui infantes nihil gesserunt: ergo nihil debent recipere. Confirm. 2. Iterum S. Paulus ad Rom. 7. v. 8. dicit *Sine lege enim peccatum mortuum erat*: ergo autem vivebam sine lege aliquando: ergo ipse non peccavit. Confirm. 3. ex eodem ad Rom. 5. v. 14. *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prevaricationis Adæ*: ergo aliqui in Adamo non peccaverunt.

Resp. neg. conf. Generatio quidem per se non est causa peccati, sed Adam generans, & hic solus; nam, si Eva tantum peccasset, ejus peccatum in nos transfusum non fuisset, ut expresse docet S. Thomas 1. 2. q. 81. a. 5. in corp. quia, ut arguit S. Doctor, per unum hominem, non per duos intravit peccatum. Sicut nec transfusum fuisset peccatum alterius hominis, Adamo posterioris; quia Adami solius voluntati alligatæ erant voluntates nostræ. Addit Comptonus, quod, si Adam non esu pomi, sed alio pec-

cato peccasset, nos non contracturi fuissetus originale peccatum; eoquod pactum illi commestioni alligatum fuerit. Si tamen post alia peccata comedisset, tunc ij, qui postea essent nati, peccatum hoc contraxissent.

296. Ad 1. confir. dist. min. infantes nihil gesserunt physicè, & voluntate physicè sua, conc. min. nihil moraliter, aut voluntate moraliter sua. neg. min. & conseq. S. August. ep. 107. ad Vitalem, & quidem inter duodecim sententias (quas, si Pelagiani admittant, nullum certamen amplius de hac re futurum, ait) sententiā octavā, sic scribit: *Scimus etiam, parvulos secundum ea, quæ per corpus gesserunt, recepturos, vel bonum, vel malum: gesserunt autem non per seipsos, sed per eos, quibus pro illis respondentibus, & renunciare diabolo dicuntur, & credere in DEUM . . . unde & ipsi, sicut dixi, si in illa parva ætate moriuntur, utique secundum ea, quæ per corpus gesserunt, id est, tempore, quo in corpore fuerunt, quando per corda, & ora gestantium, crediderunt, vel non crediderunt, quando baptizati, vel non baptizati sunt, . . . judicantur.* si autem, ut ait S. Doctor, parvuli possunt dici, agere, vel gerere aliquid, per voluntatem, vel actionem gestantium, quanto magis per voluntatem Adami, cui utique eorum voluntates magis alligatæ fuerunt.

Alii dicunt, S. Paulum ibi tantum loqui de adultis; hinc quæstio est inter doctores, an infantes, ante baptismum mortui, sint comparituri in extremo judicio. Negant Durandus, & Cartusianus, quorum sententiam probabilem ait Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 9. sec. 6. n. 4. at idem Suarez, & Vasquez, putant, eos esse comparituros, & staturos quidem ex parte sinistra, sed sententiā illā: *Matth. 25. v. 41. Discedite à me maledicti in ignem æternum, eos non esse tangendos; cum tam bona, quam mala sententia, tantum feratur contra adultos.* Certè S. Thomas in 4. disp. 47. q. 1. a. 3. quæstiuncula 1. ad 3. ait: *Pueri ante perfectam ætatem decedentes in judicio comparebunt, non autem, ut judicentur, sed ut videant gloriam judicis*: ergo etiam possunt adesse mortui ante baptismum, quin judicentur.

297. Ad Confirm. 2. Resp. cum Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 4. c. 8. sine lege fuisse peccatum mortuum, hoc est, non fuisse imputatum, vel reputatum, sive non habitum pro peccato ab hominibus, quamvis imputaretur à DEO: & sic videtur se explicare Apostolus ad Rom. 5. v. 13. ubi ait: *Usque ad legem enim peccatum erat in mundo; peccatum autem non imputabatur; cum lex non esset.* Cornelius in hunc locum ad Rom. 5. v. 13. ait, non reputatum fuisse peccatum, vel valde modicè æstimatum: unde per peccatum mortuum potest intelligi, quasi non curatum. Quomodo autem Apostolus dicat, se fuisse sine lege, iterum variè explicatur. Alii id explicant de tempore ante usum rationis, alii de adolescentia, quo vixerit exlex, & quasi sine lege: sed hæc nihil contra nos. Alii aliter exponunt: videatur Cornelius in hunc locum. In forma neg. conseq. quia, etsi fors Apostolus non curaverit peccatum, vel alii in ipso, aut in quocunque tandem sensu, ex his allatis, fuerit sine lege, tamen contraxit peccatum originale, in animæ suæ infusione in corpus: & postea etiam actualiter peccavit, ut ipse dolens non semel fatetur.

Ad

Ad 3. confirm. Apostolus non ait, eos omnino non, seu neque etiam originaliter peccasse, sed tantum ait, non peccasse in similitudinem, hoc est, modo simili, quo Adam, sive, ut explicant auctores, non peccasse actualiter, & contra legem clarè cognitam, ut peccavit Adam: & hac ratione non peccarunt infantes ante usum rationis.

298. Ob. 8. SS. PP. Clemens Alexandrinus l. 3. Strom. sub finem. Chrysost. homil. 10. in ep. ad Rom. & alii negant peccatum originale parvulorum: ergo non datur. Resp. neg. antec. nam primus tantum sic querit: Dicant ergo nobis, ubi fornicatus est infans natus, vel quomodo sub Adæ cecidit execrationem, qui nihil est operatus: & est incertum, an ex sua mente loquatur, an ex mente hæretici obijcientis, qui supponens, peccatum originale dari in infantibus, partim ex hoc supposito, partim ex eo, quod illi actualiter peccare non possent, inferebat, nuptias esse malas: adeoque & per hæc verba tantum negabat actuale peccatum in infantibus, atque ex hoc, quod non videret, qua alia ratione possent illi in execrationem Adæ incidere, nisi per generationem, inferebat, quamvis malè, malam esse generationem: quod non esset contra hanc conclusionem. Quod autem generatio propterea mala non sit, nec illicita nuptiæ, ostenditur à n. 300.

S. Chrysostomus, si attentè legatur, tantum negat peccatum actuale in parvulis, non originale; nam ibidem sic habet: *Quid igitur hoc loco verbum hoc: Peccatores: significat? Mihi videtur tantundem significare, quantum illud: supplicio obnoxii, ac mortis rei: ergo agnoscit in parvulis, quos peccatores dici fateatur, aliquam culpam; quia sine hac nemo supplicio obnoxius, aut reus est.* Aliis autem locis citatis à Bellarmino tom. 4. contrav. 2. l. 4. c. 9. admittit idem S. Pater clarè, parvulos peccasse: sic homil. ad neophytos ait: *Venit semel Christus: invenit nostrum chiographum paternum, quod scripsit Adam: ille initium induxit debiti: nos scenus auximus posterioribus peccatis: ubi per chiographum clarè intelligitur debitum, per peccatum respectu DEI contractum, quod cum dicatur nostrum, & tamen ab Adam scriptum, clarè innuitur, per Adami peccatum etiam nos reos, seu culpabiles factos: & defendit jam olim S. Chrysostomus S. Augustinus. l. 1. adversus Julianum c. 6. negans, eum à coëpiscopis, & summo Pontifice recessisse: ubi etiam textum, modò ex S. Chrysostomo allatum, adducit præter complures alios. videatur Bellarm. loc. cit. Alii PP. autem, qui etiam ab hæreticis quandoque obijciuntur, vel loquuntur de peccatis actualibus, vel malè citantur, aut ipsis aliorum scripta apocrypha, vel omnino perverfa, adscribuntur &c.*

299. Ob. 9. Christi justitia non prodest non credentibus: ergo nec obest injustitia Adami nil mali facientibus. Confirm. Vel peccavimus, quando Adam peccavit, vel quando coepimus existere: neutrum potest dici: ergo. prob. mi. non potest dici primum; quia tunc omnino nondum existeremus, consequenter nec liberi eramus; cum tamen libertas sit peccato essentialis. Neque potest dici posterius; quia tunc Adæ peccatum jam præterit, & etiam nos non

statim habuimus libertatem pro primo instanti vitæ: ergo. Resp. neg. antec. Certè parvuli non credunt: & tamen ipsis vel maximè prodest justitia, vel meritum Christi, si eis per baptismum applicetur. Si dicas, parvulos credere per aliorum fidem, repono, eos etiam peccare per alienam voluntatem. Sed om. etiam antec. potest negari consequentia; quia est in potestate DEI, tale, vel tale pactum, sub his, vel illis conditionibus inire.

Ad confirm. Resp. neg. mi. ad prob. neg. primum membrum; ad peccandum enim originaliter non requirebatur actualis existentia, aut actualis libertas: sed sufficebat, ut nostra voluntates essent alligatæ voluntati Adami, & sic peccatum nobis esset liberum, & voluntarium, non physicè, sed moraliter, scilicet in voluntate Adami moraliter nostra: sicut voluntas tutoris est moraliter voluntas pupilli. Unde, qui in voluntate Adami inclusi fuimus, vel ei alligati, tunc cum ipso moraliter peccavimus. Attamen, ut est communis doctorum, tunc necdum maculam actualiter contraximus; sed primum postea, quando in rerum natura extitimus, seu anima rationalis corpori infusa fuit. Hinc Authores, qui in Beatissima Virgine admittunt debitum proximum contrahendi peccatum originale, dicunt, eam quidem in Adamo peccasse, sed in primo instanti, infusâ gratiâ præventam, à macula actualiter contrahenda præservatam fuisse: nos autem debitum proximum in immaculatissima Virgine negabimus, & solum remotum admitemus.

300. Ob. 10. Si generatio naturalis est conditio, inferens peccatum originale, tunc nuptiæ sunt illicitæ: sed hoc est falsum: ergo. Confirm. 1. sequeretur ex nostra sententia, quod DEUS, creans de novo animas, peccato infectas, peccaret: hoc dicere est blasphemum: ergo. Confirm. 2. Non peccat generans, nec generatus, nec DEUS: ergo nulla datur rima, ut ait Julianus, per quam ingrediatur peccatum. Resp. dist. ma. Si generatio est conditio per se inferens peccatum. conc. ma. si tantum per accidens. neg. ma. & conc. mi. neg. consequ. Facere aliquid, ex quo per se sequitur alterius peccatum, est malum; at non est malum, facere aliquid, ex quo tantum per accidens sequitur malum, quando quis utitur jure suo ad actionem, sicut facit generans, utens jure conjugii. Non autem per se sequitur ex generatione peccatum; quia etiam generatio fuisset in statu justitiæ originalis, ut rectè docet S. August. l. 14. de civit. DEI. c. 2. § 26. Gignitur itaque à parentibus natura corrupta, sed causa corruptionis pertinet ad primum hominem: parentes autem immediatè tantum permittunt illam corruptionem, seu peccatum originale.

301. Ad 1. confirm. neg. ma. Etiam creatio animæ est tantum per accidens conjuncta cum peccato, & DEUS creans animas, mox inficiendas, utitur jure suo; quia, utpote gubernator universalis, debet providere bono universali, ne deficiat genus humanum. ita S. Thomas 1. 2. q. 83. a. 1. ad 5. ubi ita ait: *Dicendum, quod bonum commune præfertur bono singulari: unde DEUS, secundum suam sapientiam, non prætermittit universalem ordinem rerum, qui est, ut tali corpori talis anima infundatur, ut vitetur singularis in.*

Infestio hujus animæ, præsertim, cum natura animæ hoc habeat, ut esse non incipiat, nisi in corpore, ut in prima habitum est. Melius est autem ei sic esse secundum naturam, quam nullo modo esse, præsertim, cum possit per gratiam damnationem evadere.
Hæc S. Thomas.

Ex quo textu obiter etiam respondetur iis, qui dicunt, prolem in peccato natam non debere grates parentibus; eoquod melius ipsi fuisset non nasci; negat enim id S. Doctor hoc loco. Verum quidem est, præstare, non esse, quam DEUM offendere: suppositâ tamen offensa, optabilius est, aliquamdiu conservari peccatorem, & in eo maculam perseverare cum spe felicitatis æternæ, & aliorum bonorum. Ad 2. confir. Resp. non peccare generantem; quia hic potest esse iustus, & iuste officio suo fungi: attamen, ut rectè S. Augustinus, sicut granum sine palea generat triticum cum palea: ita homo sine peccato, generat hominem cum peccato; peccat autem tunc generatus, vel potius, jam cum, & in Adamo peccavit, non personaliter, sed originaliter: nunc autem maculam actu contrahit:

302. Ob. 11. Peccatum originale non est dictum, aut factum, aut concupitum: ergo non est peccatum. Confirm. Peccatum hoc juxta nos esset vitium naturale: ergo deberet attribui DEO conditori naturæ. Resp. 1. om. antec. neg. conf. Definitio illa est peccati actualis, non originalis. Resp. 2. neg. antec. est enim physice factum Adam, scilicet comestio prohibita, moraliter factum nostrum. Quaritur tamen adhuc inter authores salva fide, an cum aliis peccatis, actualiter à nobis commissis, conveniat peccatum originale, prout à nobis factum est, univoce, an tantum analogice, de quo vide Tannerum tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 1. n. 13. qui putat, analogice tantum convenire, eoquod ratio voluntarii non eodem modo conveniat originali, ac actuali: alii censent oppositum.

Ad confir. Resp. vocem *naturale* plures habere significationes. Aliquando significat *per se connexum cum natura rei*: sic autem peccatum originale non est naturale; quia natura potuit esse sine peccato absque miraculo. Aliquando significat, *non supernaturale*: & sic peccatum hoc est naturale. Aliquando significat, *id, cujus natura est capax*: & sic Apostolus ad Ephes. 2. v. 3. ait: *Eramus naturâ filii iræ*. Hinc sub distinctione omitto antec. neg. conseq. quia, quod tantum per accidens convenit naturæ, & cujus tantum quomodocunque natura est capax, id DEO tribui non potest. Nec dicas, potius demoni, tanquam conditori, attribuendas animas peccato foedatas, quam DEO; nam, cum per accidens tantum, ratione circumstantiarum, ad quas non DEUS, sed Adam physice, & postea moraliter determinarunt, foedatæ sint; potuere à DEO produci. Nec iterum dicas, hac ratione DEUM producere animas, ut eas demoni subiciat; non enim eas ullo modo producit in hunc finem, sed tantum producit illas, quæ voluntate aliena peccando, se illi subjecerunt.

303. Ob. 12. Peccatum habet sedem in anima, non in corpore: anima autem non trahitur ab Adamo per generationem, sed produci-
tur à DEO creative: ergo non potest anima ab

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tem. I.

Adami peccato infici; nec enim caro potest agere in animam. Resp. 2. dam partem antecedentis viam olim S. Augustino dubiam: at nunc est certa, & Catholica doctrina, quod anima non generetur, sed creetur, de quo Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 4. de amiss. gratiæ. c. 11. Et videtur ex S. Hieronymo epist. ad Pammachium de erroribus Joannis Hierosolymitani desumi, quod ei jam tunc visum fuerit, Ecclesiasticum dogma esse, quod DEUS animas quotidie fabricetur. Itaque concedo utramque partem antecedentis. neg. conseq.

Ad hoc, ut anima maculetur, sufficit, ut sit pars hominis, qui ab Adamo generatur; totius enim homo dicitur generari, etsi non omnes partes generentur, sicut totus dicitur filius Adæ: id autem, quod constituit filium Adæ, totum fuit in pacto inclusum; quia fuit contentum in lumbis, seu in semine Adam, quando is præceptum accepit, illudque violavit. Sicut etiam Levitæ, & posterius Abraham, dicuntur ad Hebr. 7. v. 5. fuisse de lumbis ejus, & Christus psalm. 131. v. 11. dicitur de fructu ventris David: ergo etiam anima fuit in pacto cum Adamo inclusa; imò ipsa moraliter per voluntatem Adam peccavit; nam caro strictè loquendo non potest peccare; cum non habeat voluntatem, nec ipsi, utpote inanimatæ, possit moraliter applicari voluntas Adam. Quare postea, quando anima constituit filium Adam (quod fit in primo instanti, quo unitur corpori) statim est maculata: verbo: filius Adæ fuit maculatus peccato, cumque peccatum non sit in corpore, sed in anima, fuit maculatus in ista. Quod spectat ad illud additum, carnem non posse agere in animam, Resp. quod, etsi caro non agat in animam physice, tamen fortè aliquo modo dici possit agere moraliter: modò illa caro fuerit inclusa in pacto cum Adamo.

ARTICULUS IV.

An B. Virgo contraxerit peccatum originale, vel saltem habuerit debitum, illud contrahendi.

304. UT ex hucusque dictis colligitur, peccatum originale non est macula aliqua physica, sed moralis; nec tantum moralis in eo sensu, quod maculatum reddat moraliter minus æstimabilem, sicut e. g. ignorantia, sed quod eum reddat verè culpabilem, & poenâ dignum. Unde etiam non est tantum poena; (nam una poena non puni-
tur alterâ, sicut tamen peccatum originale puni-
tur variis poenis, de quibus inferius) sed est verè culpa, non actualis, sed habitualis, atque etiam habitualis aversio à DEO: imò à S. Ignatio Martire epist. ad Trallianos vocatur *antiqua impietas*; nam sub medium de Christo Domino sic scribit: *Ut nos sanguine suo mundaret ab antiqua impietate, & vitam nobis præstaret, incipientibus nobis jam perire pro malitia, quæ erat in nobis*. Cumque hoc peccatum privet hominem gratiâ sanctificante, est majus quovis veniali, ut advertit Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 9. de pecc. orig. sec. 2. num. 24. quanquam veniale secundum

K

quid

quid sit gravius, respectu personæ, cui magis est voluntarium.

305. Hoc peccatum absolute contrahitur in ipsa infusione animæ in corpus, non ante; nam animæ, nondum creatæ, nondum contraxerunt peccatum originale; transfunditur enim suo modo à parentibus (ut est communis modus loquendi) ratione generationis. Quare, quando Scripturæ dicunt, omnes in Adam peccasse, e. g. ad Rom. 5. v. 12. In quo omnes peccaverunt: non volunt dicere, omnes homines, adhuc in statu possibilitatis, vel futuritionis existentes, jam contraxisse peccatum: sed verborum illorum sensus tantum est, quod omnes illi fuerint inclusi in pacto DEI cum Adamo (de quo n. 271.) & quod ideo actio, quæ fuit physice Adami, fuerit moraliter omnium hominum, ex Adamo nascituro-rum: adeoque isti contraxerint peccatum illud sub conditione, si scilicet essent nascituri.

Unde (quod in hac quæstione bene notandum) aliud est, in Adamo peccasse, aliud, peccatum illud contraxisse. Prius (ut jam diximus) est, fuisse inclusum in pacto, & actionem in, & cum Adamo moraliter fecisse: ad quod non requiritur actualis existentia, sed sufficit moralis (qualis datur etiam hominum futurorum) quia etiam actio non physice, sed tantum moraliter fit à taliter peccante. Secundum est, esse actualiter maculatum: ad quod requiritur actualis existentia. Prius, juxta communem modum loquendi Theologorum, est, habere debitum proximum contrahendi peccatum, seu maculam: alterum est, actualiter esse eam maculam infectum, per quam maculam infans constituitur, non quidem actualis peccator; quia infans nullam actionem tunc elicit: sed habitualis peccator, & habitualiter averfus à DEO; quatenus peccatum originale in ipso habitualiter perseverat, donec suis remediis deleatur: de qua re vide dicta. n. 281.

306. Hoc autem debitum, ut ex dictis colligi potest, distinguitur à Theologis duplex, proximum, & remotum. Prius, seu proximum dicitur, quod oritur ex inclusione in pactum cum Adamo initum; ex hoc enim proximè sequitur, quod, supposita prævaricatione Adami, debeat taliter inclusus, in instanti suæ conceptionis, vel potius animationis, aut infusionis animæ in corpus, esse maculatus macula originali, nisi eo ipso instanti DEUS ex misericordia sua, & voluntate extraordinarie benevola, infundat gratiam sanctificantem, & sic maculam illam impediatur. Alterum, seu remotum debitum dicitur, quod non oritur ex inclusione in pactum, sed tantum ex descensu ab Adamo, per ordinarium naturalem modum generandi ex semine virili, & utero matris; quia homo taliter genitus, etsi ex speciali privilegio non fuerit in pacto inclusus, debuisset tamen de via ordinaria includi, nisi DEUS singulari favore cum ipso dispensasset.

Rectè autem vocatur hoc debitum remotum; quia tantum est debitum subeundi pactum, ex quo primum sequeretur debitum proximum, seu debitum contrahendi peccatum. Debitum proximum, ut diximus n. præced. affert secum, quod quis jam possit dici peccasse in Adamo: non autem hoc affert debitum tantum remotum; quia, qui in pacto inclusus non fuit, adeoque ejus voluntas voluntati Adami alligata non

fuit, hic non potest censer, moraliter unà cum Adamo agere, consequenter actio physica hujus, non est actio moralis illius. Unde, quando auctores aliqui antiquiores admiserunt, B. Virginem in Adamo peccasse, non admiserunt tamen ullo modo, quod absolute contraxerit culpam originalem, sed ad summum conditionatè, si scilicet eam DEUS non prævenisset suâ gratiâ in primo instanti Conceptionis. Dico Conceptionis; quia sic omnes loquuntur: intelligunt tamen instans infusionis animæ: & sic etiam deinceps hunc terminum Conceptio in hac significatione usurpabimus. Recentiores autem Theologi longè communius negant, in B. Virgine fuisse debitum proximum, & tantum admittunt remotum.

307. Debet autem admitti, quod etiam B. Virgo sit aliquo modo ex meritis Christi redempta; aliàs enim ipsa non esset Christo Salvatore, ut tali, obstricta; nam ei ut tali non esset obstrictus, qui non esset redemptus. Dicere autem, quod aliquis non esset obstrictus Salvatore ut tali, esset restringere ejus dignitatem, seu assumptionem, ut per se patet. Hinc Christus Dominus debet esse Redemptor, non tantum totius generis humani, sed etiam singulorum hominum, nullo prorsus excepto; sic enim habet communissimus fidelium sensus, & in tanta latitudine communissimè accipiuntur textus S. Scripturæ, qui de Christo redemptore loquuntur. Ex quo tamen non sequitur, quod etiam textus, qui universaliter loquuntur de contracto Adami peccato, simili in latitudine debeant exponi; nam, ut Catholici omnes fatemur, Scriptura non est ex se clarissima, sed sæpe opus habet expositione, quæ, ut authentica sit, debet fieri vel ab Ecclesia, vel traditione, vel communi fidelium, aut etiam doctorum sensu: & tunc habebit vel certitudinem fidei, vel inferiorem, proportionaliter ad auctoritatem exponentis.

Jam Redemptio est duplex, Præservativa, & Reparativa. Hæc tunc datur, quando quis maculam, captivitatem, vel malum aliud, jam incurrit, & ab aliquo postea dato pretio liberatur. Hac ratione nos sumus redempti à Christo, postquam jam incurreramus malum, nempe maculam originalem, & captivitatem sub demonis potestate. Præservativa autem redemptio datur, quando quis prius juvatur, & liberatur à malo, ut nunquam illud incurrat, nunquam maculam contrahat, nunquam in captivitatem abstrahatur. In hoc sensu loquitur Psalmista, dum ait: psal. 85. v. 13. Eruiisti animam meam ex inferno inferiori. & psal. 143. v. 10. Redemisti David servum tuum de gladio maligno. Et sic juxta sententiam piam negantium, B. Virginem contraxisse maculam originalem, ipsa redempta est.

308. Hæc redemptio præservativa longè nobilior, ac melior est, quam reparativa, quod probari, & simul explicari potest variis clarissimis exemplis: & primò exemplo morbi. Potest quis liberari à morbo, postquam jam æger lecto decumbit; & hæc est redemptio reparativa. Potest quis liberari ab eodem, e. g. à contagione pestifera, remediis præservativis, quæ censentur præstantiora: cerè Hippocrates l. 5. de morbis popularibus loquens ait: Si aliquid Divinum est in medicina, quid nisi præcautio? Similia habent Gale-

Calenus in Isagoge, Avicenna, & alii apud Gormaz de Incarnat. num. 823. Et sanè videtur per se notum, majus esse beneficium, si semper conserveris sanus, quàm si, postquam jam debuisti decumbere, primum saneris.

Hæc tamen ipsa redemptio præservativa iterum duplici modo fieri potest. 1. Si quis jam conjunctus morbidis, ex quorum consorcio deberet sequi morbus, nisi remedio sumpto præveniatur, tali remedio juvetur, & à morbo liberetur: & sic se habet redemptio ejus, qui incurrit debitum proximum peccandi. 2. Si is, qui alias deberet conjungi cum talibus morbo infectis, impediatur, ne cum iis conjungatur: & sic se habet redemptio ejus, qui tantum incurrit debitum remotum, & impeditus est ab incurrendo debito proximo per hoc, quod non fuerit inclusus in pacto.

Alia similitudo sumi potest à captivitate. Potest quis dato pretio liberari à captivitate, & vinculis, in quæ jam incidit apud latrones: & hæc est redemptio reparativa, quali nos redemit Christus Dominus à potestate, & captivitate demonis. Potest alius, cui jam proximi sunt latrones, eique jam volunt injicere vincula, eo ipso momento, quo injicienda erant vincula, soluto pretio liberari: & hæc est redemptio præservativa, similis illi, qua quis, habens debitum proximum, peccatum contrahendi, liberatur à culpa originali. Potest iterum alius ita liberari, ut neque incidat in latrones, e. g. si dato pretio conducatur eivæ dux, qui per aliam viam, quam alias taliter redemptus non invenisset, illum ducat, ut latrones obvios non habeat: vel, si dato pretio constitatur ipsi equus, quo latrones effugiat. Et hæc est redemptio præservativa nobilior, similis illi, qua aliquis liberatur à peccato originali & etiam debito proximo illud contrahendi. His præmissis.

309. Dico 1. Beatissima Virgo, in primo suæ Conceptionis instanti, fuit ab omni labe originali immaculata. ita præter paucos, reliqui doctores, & fideles communissimè omnes. Argumenta autem pro hac pia sententia (ut eam vocat Alexander VII. in sua Bulla) tot suppetunt, ut libros multos jam impleverint, nec à longè omnia afferre liceat; itaque ex pluribus paucissima feligo: qui plura cupit, adeat Suarezium tom. 2. in 3. p. disp. 3. per totam. Ferdinandum Salazar in Defensione immaculate Conceptionis per totum librum. Gormaz. de incarnatione disp. 19. Platellium p. 2. c. 4. §. 3. n. 329. Tannerum tom. 2. disp. 4. q. 7. dub. 2. Car.alem Everardum Nidhardum, in examine 4. propositionum, & alios plures, qui passim fusi sunt in extolendo hoc Virginis Deiparæ privilegio.

Prob. Conclusio 1. ex Scripturis, quæ, licet expressè assertionem nostram non affirmant, (alias enim esset de fide, & opposita contra fidem: quod tamen de hac dicere est sub gravissimis pœnis prohibitum) implicite tamen, & argutive nostræ conclusioni plurimum favent. Sic Cantic. 2. v. 2. de B. Virgine sub schemate sponsæ dicitur: Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Rursus Cantic. 4. v. 7. Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te. Item Gen. 3. v. 15. de B. Virgine, quæ est illa mulier, inter cujus, & serpentis semen, inimicitia futura erant, scilicet inter

Christum Mariæ filium, & impios, ac infideles, qui ex patre diabolo sunt, de hac, inquam, muliere dicitur: Ipsa conteret caput tuum: & ita legendum esse probat Cornelius in hunc locum: per caput autem, scilicet serpentis infernalis, seu demonis, vel intelligitur potestas demonis, cui nunquam subiecta fuit Beatissima Virgo, sed potius eam sibi subjecit: vel intelligitur peccatum originale. Iterum Prov. 8. v. 22. Dominus possedit me in initio viarum suarum: hoc est, in initio suæ circa creatura providentiæ, ut nullo instanti viderit me à dæmone possessam, ratione peccati originalis, sed semper possessam à se, ratione gratiæ. Item Estheris 15. v. 12. & 13. dixit Assuerus ad Estherem: Noli metueri: non morieris; non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est: quam historiam fuisse figuram præservationis B. Virginis à morte peccati originalis, plures Patres, & doctores affirmant. Plura vide apud auctores supra citatos.

310. Accedit traditio jam à tempore Apostolorum; Flavius Dexter enim, qui vixit sæculo IV. & cujus mentionem facit S. Hieronymus de Scriptoribus Ecclesiasticis: hic, inquam, Flavius in historia perpetua ad annum 308. n. 9. ita habet: Jacobi prædicatione celebratur in Hispania festum immaculate, & illibate Conceptionis DEI genitricis Mariæ: de quo etiam, & aliis idem testantibus, vide Gormaz de incarnatione n. 816. S. Jacobus in Liturgia, quæ habetur tomo 6. Bibliothecæ Patrum, ait: Commemorantes sanctissimam, immaculatam, gloriosissimam Dominam nostram Matrem DEI: & paulò post: Commemorationem agamus sanctissimæ, immaculatæ, gloriosissimæ, benedictæ Domine nostræ Matris DEI, & semper Virginis Mariæ: & iterum: Præcipue sanctissimæ, immaculatæ, super omnes benedictæ, gloriosæ Domine nostræ Deiparæ, semperque Virginis Mariæ. Et rursus: Dignum est, ut te verè beatam dicamus Deiparam, semper beatam, & omnibus modis irreprehensam, & Matrem DEI nostri.

311. Prob. 2. ex SS. PP. quorum textus in varias classes dividit Suarez tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5. quem operæ pretium est videre, Paucos assero. S. Augustinus l. de natura, & gratia c. 36. ait: Excepta itaque Sancta Virgine Maria, de qua, propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem; unde enim scimus, quid ei plus gratiæ collatum fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere, ac parere meruit eum, quem constat, nullum habuisse peccatum. Loquitur autem S. Doctor etiam de peccato originali; quia agit contra Pelagianos, & universaliter de omni peccato; alias enim oportuisset etiam alios Sanctos excipere. S. Damascenus orat. 1. de Nativ. Virg. agens de conceptione ait: Natura gratia foetum antevertere minime ausa est; verum tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset. Vocatur dein post pauca B. Virgo Immaculata Semen, & Foetus Sanctissimus. S. Laurent. Justinian. serm. de annuntiatione. Ab ipsa namque sui conceptione, in benedictionibus præventa dulcedinis, atque à damnationis aliena chirographo, prius est sanctificata, quàm nata. Iterum de casto connubio Verbi, & animæ c. 7. circa medium: Quotquot enim ex ipsa nati sunt propagine (exceptis dumtaxat Mediatore DEI, & hominum, homine Christo

IESU & ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et l. de gradibus perfectionis c. 1. circa medium. Ab hoc quippe originali delicto nullus excipitur, præter illam, quæ genuit mundi Salvatorem. S. Vincentius Ferrerius serm. 2. de Nativ. B. Virg. Et facta est lux. Ecce sanctificatio Virginis Mariæ. Non credatis, quod fuerit, sicut in nobis, qui in peccatis concipimur, & nascimur, & nutrimur . . . sed statim, postquam fuit corpus formatum, & anima creata, tunc fuit sanctificata. Idiota, qui ante 900. saltem annos scripsit, & ob humilitatem hoc nomen assumpsit, in contemplatione de Virgine Maria c. 2. sententiam nostram ex professo adstruit, & ait: *Macula peccati, sive mortalis, sive venialis, sive originalis, non est in te, nec unquam fuit, nec erit.* & c. 6. *Fuerunt in te ab originali labe præservatio, Angelica saluatio, Spiritus S. superventio, & Filii DEI conceptio.* S. Anselmus l. de conceptu virginali c. 18. *Decens erat, ut ea puritate, qua major sub DEO nequit intelligi, Virgo illa niteret, cui DEUS Pater unicuique filium suum, quem de corde suo æqualem sibi genitum, tanquam seipsum diligebat, ita dare disponebat, ut naturaliter esset unus, idemque communis DEI Patris, & Virginis filius: & quam ipse filius substantialiter facere sibi matrem eligebat: & de qua Spiritus S. volebat, & operaturus erat, ut conciperetur, & nasceretur ille, de quo procedebat.* Plura vide apud Suarezium loc. cit.

312. Addo tantum textum S. Thomæ in 1. sententiarum dist. 44. q. 1. a. 3. ad 3. ubi textum citatum S. Anselmi exponit: ita autem habet: *Dicendum, quod puritas intenditur per recessum à contrario: & ideo potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit: & talis fuit puritas Beate Virginis, quæ peccato originali, & actuali immunis fuit: fuit tamen sub DEO, in quantum erat in ea potentia ad peccandum.* Si quis vellet dicere, hoc textum tantum significari, Beatissimam Virginem immunem, ac puram fuisse ab originali, non in conceptione, sed tunc primum, quando postea purgata, & sanctificata fuit, planè non esset audiendus; sic enim non esset verum, quod nulla contagione peccati inquinata sit modo speciali, qualem utique S. Doctor in B. Virgine adstruit; nam omnes Sancti debent ita esse puri, si volunt cælum intrare: neque tanta esset hæc puritas, ut major in creatis esse non possit. Certè, si Adam non peccasset, maiorem hac puritatem habuisset: & potuit non peccare. Alios Angelici textus omitto; quia illas editiones operum ejus, in quibus inveniri dicuntur, non habeo, videatur Gormaz de incarnat. n. 820. & seq.

313. Prob. conclus. 3. ex Ecclesiæ favore, & fidelium sensu. Quod Ecclesia faveat piæ nostræ sententiæ, est nimis clarum: certè eam laudat, piæ vocat, & multis prærogativis inter præfert. Hanc doceri permittit in cathedra pulpitis, libris: alteram publicè, & privatim prohibet. Declarat, cultum, secundum piæ sententiam B. Virgini exhibitum, esse piæ. In ejus favorem, edidit Bullas Sixtus IV. Paulus V. Gregorius XV. & præsertim anno 1662. Alexander VII. quam magna ex parte refert Platellius parte 2. num. 330. totam autem Everhardus Nidhardus in exam. 4. proposit. part. 2. §. 3.

qui part. 3. §. 2. insuper ait, eam Bullam primum editam post duos annos, huic rei expendendæ impenso, & p. 7. §. 1. ait, esse propriam Papæ hujus manu totam exaratam.

Addit idem, Pontificem dixisse regis Hispani oratori, se egisse prius adversarium refractarium hujus causæ, sæpe in omnes partes eam discussisse, orationes fudisse, Bullam jam scriptam quatuor menses sub imagine Crucifixi habuisse, ut DEUS scilicet veritatem inspiraret: tandem Festo Immaculæ Conceptionis Missam pro hac causa celebrasse, & Constitutionem sub sacris linteaminibus altaris collocasse, ac finito sacro eam subscripisse; & si vel minimum dubium ei occurrisset, se non subscripturum fuisse. In hac ergo Bulla expressè dicit hic Pontifex, se velle, exemplo suorum Prædecessorum, huic sententiæ favere.

314. Concilium Basileense sess. 36. definit sententiam nostram, tanquam piæ, & consonæ rectæ rationi, fidei, & Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam, tenendam, & amplectendam; veratque docere contrarium. Quamvis autem hujus Concilii autoritas in plurimis non sit irrefragabilis, tamen saltem ex eo colligitur sensus communis tot Episcoporum, illuc confluentium, Concilium Tridentinum sess. 5. suum generale decretum de peccato originali sic claudit: *Declarat . . . non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & immaculatam Virginem Mariam DEI genitricem: sed observandas esse Constitutiones felicitis recordationis Xisti (seu Sixti) IV. &c.* Imò refert Platellius p. 2. c. 4. n. 349. P. Nicolaum Lancicium anno 1599. ex speciali licentia Clementis VIII. in actis hujus Concilii legisse, quod ferme omnes Episcopi, ad eam quæstionem examinandam deputati, suffragium pro immaculata Conceptione dederint.

Quod autem etiam sit pro nostra sententia communis fidelium sensus, est innegabile, tum; quia Alexander VII. in sua Bulla hoc affirmat, tum; quia, exceptis paucissimis, pro ea stant doctores, & Academia omnes, Religiosi Ordines, si fortè unum excipias, omnes: insuper, à ducentis saltem jam annis, fideles utriusque sexus communissimè pro ea, tanquam pro aris, & focis, certant, ac festum Immaculæ Conceptionis maxima devotione peragunt. Quin imò ex ordine S. Dominici S. Vincentius Ferrerius supra citatus, stat pro nobis, & teste Everhardo Nidhardo exam. 4. propositum part. 2. §. 3. ex eodem Ordine absque comparatione plures fuerunt, qui sententiam nostram amplexi sunt, quam, qui ei contrarii fuerunt. Rursus eodem teste §. 8. Capitulum Hispanense ejusdem celeberrimi Ordinis statuit, ut deinceps non sit ipsis curæ defendere, quod B. Virgo sit concepta in originali, eoquod sit materia inutilis, & valde scandalosa; quia (ut additur) fermè tota Ecclesia tenet contrarium. Nec Pius V. ut testatur idem Everhardus p. 4. §. 8. absolute asseruit, opinionem nostræ sententiæ oppositam, esse probabilem, sed solum permisit teneri, prout, quis, inquit, alterutrum, vel magis piæ, vel magis probabile esse, judicaverit. Imò non dubito, etiamnum plurimos in eo celeberrimo Ordine, & cultui B. Virginis singulariter addicto, nobiscum

eam sentire, quamvis ob bonum pacis Religio-
se reverenter hac de re sileant.

315. Confirmantur dicta hucusque, affe-
rendo aliqua in Bulla Alexandri VII. contenta.
Itaque dicit Pontifex 1. veterem jam esse fide-
lium pietatem, sentire de B. Virgine, ejus ani-
mam in primo instanti creationis, & infusionis
in corpus, fuisse speciali gratia, ex intuitu me-
ritorum Christi, à macula originali præservatam,
& in hoc sensu cultam fuisse festivitatem Con-
ceptionis ejusdem. 2. Sixtum IV. in hujus com-
mendationem edidisse Constitutionem, quam
innovaverit Concilium Tridentinum. 3. ere-
ctum esse, approbantibus Romanis Pontifici-
bus, Ordinem Religiosum, sub hoc nomine,
item confraternitates: concessas esse indulgen-
tias, & accedentibus Academiis, ferme jam om-
nes Catholicos hanc sententiam complecti.
4. Paulum V. vetuisse doceri publicè opinio-
nem contrariam: Gregorium autem XV. etiam
vetuisse doceri privatim.

Uterius 5. ait, offensiones, & scandala, ex
contraria sententia fuisse orta, quibus voluerint
Prædecessores sui obviare. 6. Sacram Roma-
nam Ecclesiam festum hoc celebrare, & Offici-
um ejus etiam ordinasse. 7. velle se, exemplo
Prædecessorum suorum, huic pietati, cultui, &
festo, favere: & consequenter innovare decreta
priorum Pontificum. 8. eos, qui decreta hæc
ita interpretentur, ut pia sententia favore Ponti-
ficum frustretur, vel qui, quovis excogitabili
modo, contra eam loqui audeant, penas in
Constitutionibus dictis contentas, incurrere,
& quidem ipso facto 9. prohibere se li-
bros contra hanc piam sententiam editos, post
Pauli V. Constitutionem (hanc Pauli V. Consti-
tutionem exhibet *Tannerus tom. 2. disp. 4. q. 7.
n. 55.*) 10. Tandem addit, iisdem etiam poenis
se subicere eos, qui contrariam opinionem
hæresis, aut defensores ejus peccati mortalis da-
mnaturi essent.

316. Probatur conclusio 3. Ecclesia Ro-
mana tota nunc celebrat festum Conceptionis
B. Virginis, & Ecclesia Græca illud, teste Sua-
rez *tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5.* jam celebravit
ante mille annos: ergo debet Conceptio illa ef-
se sancta; nam Ecclesia celebrare non potest,
quod sanctum non est. Et hæc est ratio, qua
S. Thomas probat, Beatissimæ Virginis Nativita-
tem sanctam fuisse. Nec dicas, celebrari tan-
tùm Conceptionem moraliter sumptam, hoc
est, tempus aliquod sequens, primum instans
Conceptionis: in quo fuerit sanctificatio, nam
oppositum docet Alexander VII. citatus *l. præ-
ced.* & idem aliàs dici pariter posset de Nativita-
te.

Nec dicas, celebrari eam Conceptionem,
ut magnum beneficium DEI, festa gratiarum
actione; nam planè fideles volunt illam cele-
brare, tanquam valde honorificam B. Virgini,
qualis tamen non esset, si maculata fuisset, &
si hæc replicæ veræ forent, S. Bernardus *ep. 174.*
non contradixisset Lugdunensibus Canonicis, ex
eo, quod rem novam introduxissent. Eodem
modo Ecclesia instituit Ordinem Religiosum, ab
immaculata conceptione dictum, in cujus regu-
la c. 3. dicitur, *Animam Virginis à primo instanti
creationis fuisse sanctam*, de quo vide Suarez *tom.*

2. in 3. p. disp. 3. sect. 5. Item ad hanc devotionem
incitavit Ecclesia homines, propositis indulgen-
tiis, & erectis Congregationibus.

Huc spectant etiam revelationes de hoc
mysterio factæ. Certè libro 6. revelationum B.
Birgittæ c. 49. dicit Beatissima Virgo. *Veritas est,
quod ego concepta fui sine peccato originali, & non
in peccato.* item eod. lib. c. 55. eadem B. V. eident
ait: *Placuit DEO, quod amici sui piè dubitarent
de Conceptione mea, & quilibet ostenderet zelum
suum, donec veritas claresceret in tempore præor-
dinato.* Quod autem contrarium revelatum sit
S. Catharinæ Senensi, in vita ejus nullo modo
habetur: nec etiam quidquam contrarium in
sermonibus S. Antonii Patavini, ut testatur Sua-
rez *cit. tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5.* Refert econtrà
Bernardinus de Bustis Ord. Seraphici eximius
vir in suo *Mariali, impresso an. 1513. sermon. 7. de
excellēt. Virginis Concept. in fine* Fantino Epi-
scopo Patavino, dum legeret tertiam par-
tem Summæ Angelici, & miraretur ejus senten-
tiam de B. V. Conceptione, apparuisse B. Tho-
mam, atque ei dixisse: *Quando talem opinionem
posui, solum habui respectum ad Divinum statutum,
quo B. Virgo peccatum originale contrahere debue-
rat, nisi per Filium suum fuisset præservata: sed
DEI Filius matrem suam ab originali macula præ-
servavit: & his dictis disparuisse.* Addit de Bustis,
hanc revelationem Episcopum suo Vicario non
sine lacrymis narrasse. Refert etiam Platelius p. 2.
n. 355. (& Sifilinus apud P. Leonardum Tschiderer,
de lapsi hominis lib. arbitrio n. 23. ait, esse liqui-
dissimæ, & firmissimæ autoritatis; cum de ejus
veritate ab Inquisitoribus Hispanicis sæpius au-
thentica inquisitio facta sit, & semper hoc mira-
culum authenticum inventum, atque ab omni-
bus pro verissimo habitum) anno 1428.
9. Sept. Dominum Franciscum Muleti Canoni-
cum Vicensem, Manresæ in templo interfectum,
rediisse ad vitam, & revocasse priorem opinio-
nem, ac dixisse, se in altera vita piam sententiam
veram didicisse.

317. Prob. conclus. 4. ratione. Quando
B. Virgo dicitur *gratia plena*, juxta omnium, etiam
D. Thomæ 3. p. q. 27. a. 1. in corp. expositio-
nem, indicatur, ei data esse præ omnibus aliis ma-
jora gratiæ privilegia: imo, ut habet S. Doctor
3. p. q. 7. a. 10. ad 1. ei data esse omnia privilegia, &
gratiæ dona, quæ juxta rectam rationem de-
cent Matrem DEI: simillima habet S. Doctor
3. p. q. 27. a. 5. in corp. Hinc inferunt SS. PP. &
cum his S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. in corp. & a. 4. in
corp. atque Theologi, sanctificationem Beatissimæ
Virginis in utero, immunitatem ab omni pecca-
to actuali &c. ergo etiam potest inferri immu-
nitas à peccato originali; quia non minùs
hæc decet matrem DEI; nam decuit DEUM,
matrem habere purissimam; ex hoc enim infert
S. Thomas *cit. q. 27. a. 4. in corp.* eam debuisse ca-
ere omni peccato actuali: atqui originale majus
est aliquo actuali: ergo.

Dein, si ex hac decentia à S. Thomæ 3. p. q.
27. a. 1. in corp. & a. 4. ad 1. inferatur, quod
B. Virgo debuerit carere omni fomite, quod de-
buerit esse semper virgo, quod ejus corpus in
sepulchro debuerit manere incorruptum &c.
cur non magis inferatur, debuisse eam semper
manere sine peccato; cum etiam tantum semel
ha-

habuisse peccatum, sit aliquid turpius, & minus decens, quam illa priora. Adde, quod B. Virgini debuerint utique concedi ex gratia, quæ a liquidibus aliis fuere concessa: atqui non tantum Angeli, sed etiam Adam, & Eva, fuere sine originali peccato: ergo. Insuper, cum S. Joannes Baptista fuerit sanctificatus in utero, itemque Jeremias, demus Matri DEI aliquid plus, quam servis, & dicamus, eam nunquam maculatam fuisse.

318. Hucusque dicta intelligenda sunt de donis gratiæ sanctificantis, vel illis, quæ conducebant ad maiora merita, vel maiorem sanctitatem, & dignitatem Beatæ Virginis, non vero de aliis donis e.g. gratiarum gratis datarum, ex quibus, quæ ipsi collata fuerint, dubitatur: nec necesse fuit, ei alia omnia conferre; cum non ob ipsam, sed potius ob alios data fuissent, nec ad maiorem ejus sanctitatem aliquid contulissent. Sic non habuit donum immortalitatis; quia nec propriè est donum gratiæ, nec Christus id sibi voluit: neque habuit B. Virgo alia quædam privilegia, Sanctis quibusdam concessa, etiam supernaturalia, sed non spectantia ad ordinem gratiæ sanctificantis, vel meriti: imò nec habuit semper plura, & plura in iis, in quibus proceditur in infinitum; quia debuit aliquando DEUS mensuram finitam determinare; cum infinitum dari non possit.

319. Dico 2. B. Virgo non tantum caruit peccato originali, sed etiam debito proximo illud incurrendi: & tantum habuit debitum remotum. Prob. conclusio 1. ipsa auctoritate, & communi sensu modernorum doctorum, atque etiam fidelium: certè recentiores ita communissimè docent. Prob. 2. Immunitas ab hoc debito utique decuit Matrem DEI, ut scilicet esset (quemadmodum loquitur S. Anselmus supra citatus. n. 311.) tantæ puritatis, quanta sub DEO intelligi potest; nam, si non fuisset hoc debito immunis, sanè potuisset major sub DEO puritas intelligi, nempe illa, quam habuere Adam, & Eva, in sua creatione ante peccatum. Certè hoc debitum est sat magnus accessus ad peccatum; cum tamen ex S. Thoma citato n. 312. puritas sit recessus à peccato.

Confirm. 1. Decuit, ut Filius Divinus Matrem præservaret ab iis inconvenientiis, quæ num. 317. allatæ sunt: ergo etiam decuit, ut eam præservaret ab hoc debito, quod, cum supponat alligationem voluntatis B. Virginis voluntati Adam, supponit etiam, eam in Adamo peccasse, ut explicatum n. 305. quamvis postea gratiâ præventa non contraxerit maculam peccati; nam hoc ipsum jam satis est indecens, & accessus magnus ad peccatum. Imò, ut P. Thyrsus ait tom. 3. select. disp. disp. 6. s. 3. n. 15. seq. hoc ipsum, quod est, patrassè cum Adamo moraliter illud peccatum, est præcipuum caput malitiæ in peccato originali; cum subsequens privatio gratiæ, aut alia, quæ constituunt peccatum originale, in parvulo habitualiter existens, sint potius poena, saltem non sint ita indecentia.

320. Confirm. 2. Magis recederet ab hoc peccato, qui non tantum illud non contraxisset, sed neque cum Adamo moraliter illud patrasset, essetque major in ipso puritas: ergo B. Virgo, quæ habuit maximam puritatem sub DEO, habuit etiam puritatem ab hoc debito.

Confirm. 3. Non decuit, ut voluntas illius creaturæ, quæ futura erat Regina Angelorum, & hominum, alligaretur voluntati alicujus sui servi: ergo B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, adeoque non debuit ab Adamo, & ejus obedientia, vel inobedientia, dependere: quod insuper inferitur ex similitudine B. Virginis cum Esthere, de qua n. 309.

Confirm. 4. B. Virgini debet concedi omnis gratia, quæ decet Matrem DEI, nec repugnat honori DEI, aut Christi: atqui immunitas à debito proximo eam decet, nec repugnat honori DEI; quia tamen B. Virgo adhuc est sub DEO, ut ait S. Thomas citatus n. 312. In quantum erat in eâ potentia ad peccandum: nec repugnat honori Christi, qui tamen est ejus redemptor præservativus; quia B. V. ex meritis Christi fuit exempta, ab hac alligatione suæ voluntatis, ad voluntatem Adam, & consequenter per Christum liberata à peccato originali, ac debito proximo illud incurrendi; nam constanter dicimus, quod hoc speciale privilegium meritis fuerit Matri suæ Divinus Filius, & quidem per merita passionis, & mortis suæ, ut videtur supponere Alexander VII. in suo decreto; quia scilicet Christus hæc ipsa merita sua ad impetrandum suæ Genitrici hoc privilegium obtulit æterno Patri.

321. Difficultas videtur esse in explicando decreto Divino, quo decretus est Christus, & ejus sanctissima Mater, atque hujus exemptio à pacto, atque peccato, & quidem per merita passionis Christi. Quidquid autem sit de eorum systemate, qui admittunt decreta DEI virtualiter distincta, scilicet, intensiva, & executiva, res hæc in systemate adstruentium unicum decretum virtualiter indivisibile (quibus cum sensu in tr. de DEO n. 557.) non ita distincte explicatur.

Scilicet, ut in tr. de DEO diximus, DEUS nihil decernit, nisi ut instructus plenissimâ scientiâ, tam simplicis intelligentiæ, quam mediâ; hinc antecederet ad decretum condendi mundum, & mittendi Christum, ac producendi homines &c. vidit DEUS præter plurima alia, quæ ad hanc rem explicandam asserre opus non est, vidit, inquam, per scientiam simplicis intelligentiæ, se posse Christum decernere, ante, vel post Adamum: eumque posse venire, vel passibilem vel impassibilem: se posse cum Adamo pactum inire, vel non: se posse includere in hoc pacto peccatores, vel non, plures, vel pauciores: se posse id facere propter merita Christi, & passibilis, quam impassibilis: se posse permittere lapsum Adam, vel non.

Vidit DEUS etiam, quod, si pacto cum Adamo inito includerentur posteri Adam, per viam ordinariam ab eo gignendi, tunc quæcumque persona humana per talem viam generaretur, nec specialiter exciperetur, etiam esset in pacto includenda. Vidit ulterius, quod, si Adam peccaret, & ipse vellet habere satisfactionem condignam ab homine, deberet aliqua Divina Persona assumere humanam naturam: & si mittenda esset secunda, eaque satisfacere deberet per suam passionem, illa deberet venire in carne passibili. Vidit præterea, DEUM hominem posse in mundum venire, vel per gene-

rationem ex Matre, vel alio modo; nam omnes hæc veritates sunt necessariae. Dein vidit per scientiam mediam, quod, si crearet Adamum, eique posterorum voluntates alligaret, atque has gratias conferret, ille physicè, & posteri moraliter peccarent. Vidit, quod, si mitteret Christum, sive passibilem, sive impassibilem, hic statim sua merita, sive passionis, & mortis, sive alia, oblaturus esset pro Matre, ut sic redimeretur à pacto, & alligatione ad voluntatem Adam.

322. His, & similibus scientiis suppositis, potuit DEUS per unicum virtualiter indivisibile decretum (quod tamen nos ob nostri intellectus imperfectionem in plures formalitates distinguimus) potuit, inquam, DEUS omnia, & inter hæc redemptionem B. Virginis, optimè decernere. Et quidem in systemate eorum, qui tenent, Christum non fuisse venturum, si Adam non peccasset, potuit ita decernere: *Volo condere mundum, & in eo producere Adamum, ex quo volo nasci tot homines usque ad finem mundi: ut ex his volo alligare ejus voluntati, in ordine ad servandum præceptum de non comedendo ex arbore scientie boni, ac mali, voluntatem horum determinatè posterorum* (nam DEUS omnes numeratos habet, quos nasci usque ad finem mundi vult, & hinc omnes determinatè alligavit: in eo tamen numero B. Virgo non fuit) *volo insuper Adamo conferre has gratias, & permittere ejus lapsum: ad quem reparandum volo mittere Christum passibilem, ut sua morte, ac passione, condignam satisfactionem præstet, & hominem superabundanter redimat: volo autem eum nasci ex Matre, quamvis sine patre: hanc autem ejus Matrem, nascituram ex parentibus ordinaria via, tamen ex meritis passionis, ac mortis Filii, mihi ab isto pro Matre offerendis, volo eam non esse inclusam in pacto, atque adeo immunem ab originali peccato, ac ejus contrahendi proximo debito.*

323. Qui autem tenent Christum venturum fuisse, etiam Adamo non peccante, primam formalitatem decreti hanc ponunt: *Volo mittere Christum, & ad ejus gloriam etiam condere Adamum &c.* dein reliqua, ut in priori decreto. Nec est absurdum, per idem decretum Christum bis attingi, vel bis decerni, prima formalitate decreti præcisiva ab impassibilitate, & passibilitate, item à modo mittendi per Matrem, vel alia via: dein altera formalitate, non præcisiva; hæc enim imperfectiones non sunt in decreto, sed in imperfecto nostro modo explicandi; quia intellectu nostro adhuc clare non potest ista exponere.

Qui volunt, etiam B. Virginem jam decretam fuisse ante Adamum, debent duas primas formalitates decreti sic ponere: *Volo mittere Christum, nasciturum ex Matre: unde volo propter ipsum producere B. Virginem: propter ipsam autem, & Christum volo producere Adamum &c.* Tantum opus est, novam admittere in nostro intellectu præcisionem, in eo, quod secunda formalitas præcindat adhuc à pacto cum Adamo, inclusione, vel exclusione B. Virginis: unde per illam formalitatem B. Virgo necdum fuit formaliter exempta à pacto, sicut Christus nondum remotus ab impassibilitate. Et sic ex hucusque explicatis habetur, quod vi decreti, quod modò in hac providentia datur, B. Virgo

non exempta fuisset à peccato originali, nisi ex meritis passionis Christi, quæ per posteriorem formalitatem attinguntur: adeoque per ista exempta, vel præservativè redempta fuerit, quod erat ostendendum. In his autem decretis prorsus nihil est repugnans, aut indignum DEO, & quocunque eorum posito, facile intelligitur, quomodo B. Virgo fuerit, ex meritis mortis Christi, præservativè redempta à peccato, & debito ejus proximo; non tamen à remoto; quia non fuit exempta à communi modo generandi, à quo tamen exemptus fuit Christus.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

324. **O**B. 1. variis Scripturæ locis dicitur, omnes peccasse originaliter: ergo etiam peccavit Beatissima Virgo. ant. prob. sic juxta editionem 70. interpretum Job. 14. v. 4. habetur: *Nemo mundus à sorde, neque infans, cuius est unius diei vita.* Ad Rom. 3. v. 23. *Omnes peccaverunt, & egent gloria DEI.* Ad Rom. 5. v. 12. *Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* & v. 18. *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.* rursus 2. Cor. 5. v. 14. *Si unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt.* & 1. Cor. 15. v. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Resp. dist. antec. Dicitur peccasse omnes in sensu accommo. conc. antec. in sensu strictissimo. neg. ant. & conseq.

Ut Suarez, & alii docent, generales istæ locutiones non sunt strictissime sumendæ, ita, ut nullam patiantur exceptionem; aliàs B. Virgo etiam deberet dici actualiter peccasse, quod est falsum; nam Jacobi 3. v. 2. dicitur: *In multis offendimus omnes.* Unde textus isti optimè accipiuntur in sensu accommo, sive cum aliqua exceptione, & privilegio Matris Divinæ, ut ait S. Anselmus apud Cornelium in 2. ad Cor. c. 5. Quia tamen B. Virgo contraxit debitum saltem remotum, hinc jam indigebat redemptione Christi: & in hoc sensu latiori, potest ei utcumque accommodari S. Pauli comparatio, vel argumentatio, quanquam non omni eodem modo, quo aliis hominibus. videatur num. 307. Dein, licet omnes, qui peccaverunt in Adam, redempti sint, non tamen omnes, qui redempti sunt, peccarunt in Adam; Eva enim non peccavit in Adam, sed ante ipsum.

325. Ob. 2. SS. PP. docent, omnes omnino homines fuisse lapsos per culpam originalem: ergo. Confirm. 1. Idem docent Concilia: ergo. Confirm. 2. SS. PP. communiter docent, B. Virginem fuisse baptizatam, vel à Christo, vel à S. Petro: ergo peccavit etiam ipsa originaliter. Confirm. 3. Angelicus est nobis omnino oppositus: ergo. Resp. neg. ant. Satis, superque ostendimus, plures ex SS. Patribus nobiscum sentire: & fortè vix unus, aut alter, & nec isti omnino apertè, sunt in sententia opposita; quod ideo fieri

fieri potuit; quia olim sententia pia nondum erat adeo nota, ac nunc: nec Ecclesia Romana tantos favores ei exhibuerat. Adde, Patrum dicta saepe non omnino universaliter accipi posse; cum saepe etiam actualibus peccatis omnes maculatos dicant, ut observat Suarez tom. 2. in 3. p. disp. 3. sec. 5. §. Sexto quæ.

Quare nec illud, quod S. Augustinus dicit l. 1. de nupt. & concupisc. c. 12. nempe, omnem carnem, quæ ex concubitu nascitur, esse carnem peccati, prorsus ita universaliter accipiendum est, ut etiam id de B. Virgine intelligendum sit; cum ipsam à peccato omni clarè excipiat, ut patet ex ejus verbis num. 311. citatis: nisi cum quibusdam dicere velis, per carnem peccati non intelligi peccato infectam, sed aliquid aliud, quod tamen necdum satis explicatum videtur. Cæterum hac spectat dictum S. Ludovici Bertrandi, quod refert Gormaz de incarnat. num. 851. Omnes antiqui Patres, si modo viverent, dicerent, scriberentque id, quod nos sentimus, de immaculata Virginis Conceptione. Cerrè, si viderent, toti Ecclesiæ celeberrimam esse Immaculatæ Conceptionis solemnitate, si viderent tot Bullas Pontificum, tot Academiæ juramenta &c. absque ullo dubio, si fuissent in opposita sententia, eam mutarent.

326. Ad 1. confirm. neg. antec. nam ut Scripturarum, ita & Conciliorum, generales locutiones intelligendæ sunt cum exceptione, ut satis patet ex Tridentino, quod sess. 5. decreto de peccato originali sub finem addit: *Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse sue intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam &c.* Quibus verbis, ait Suarez, Concilium significat, B. Virginem, nec comprehendendi in generalibus locutionibus aliorum Conciliorum, vel Scripturarum; nam est eadem fides, & doctrina Scripturarum, & omnium Conciliorum: nec comprehendendi potest ab uno, quod ab alio excipitur. Adde ex eodem Eximio, has locutiones, sive Scripturæ, sive Conciliorum, posse etiam significare, solum Christum esse ex se exemptum: sicut scilicet solus DEUS dicitur habere immortalitatem, aut esse bonus, quamvis creaturæ etiam ex DEI beneficio possint esse tales. Adde, ut advertit idem Suarez, Concilium Millevitanum cap. 2. loqui etiam de natiuitate, adeoque ad B. Virginem extendi non posse.

Ad 2. confirm. neg. conseq. nam baptisimus etiam potest impendi iis, qui non habent originale peccatum, ut patet in adultis, cum contritione ad eum accedentibus: item in Apostolis, qui jam in circumcisione erant ab eo liberati. Unde primarius finis baptismi est conferre gratiam, ex se remissivam peccati originalis, & actualis, characterem, & capacitatem ad reliqua sacramenta: forma autem non significat necessariò ablutionem internam actualem ablutam à peccatis, sed tantum sub conditione, si adsint: imo etiam, si adsint peccata, seu maculæ, non debent necessariò actu abluì, ut patet in eo, qui fictè accedit ad baptismum.

327. Ad 3. confirm. Resp. me non ignorare, afferri ex Angelico loca complura, quæ nostræ sententiæ minimè favent. Ea videre po-

teris apud Sfondratum in *Innocentia vindicata* §. 14. Sed scio etiam, afferri ex eodem S. Doctore textus pro nobis, qualem etiam supra attulimus n. 312. Insuper graves auctores dicunt, S. Doctorem in c. 5. epistol. ad Rom. sic scripsisse: *Omnes in Adam peccaverunt, una excepta B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam originalis peccati*: quæ verba saltem olim in antiquissimo codice Bibliothecæ Sfortianæ inventa, & Urbano VIII a. 1625. exhibita fuisse dicuntur. Etsi autem in communibus exemplaribus, non inveniatur hic textus, extat tamen in omnibus ille, quem citavimus num. 312. qui satis clarus est; unde saltem mens Angelici non est adeo certa. Dein neque adeo certum est, an non S. Thomas, dum ait, omnes peccasse in Adam, tantum intelligat, contraxisse qualecunque debitum peccandi, ut eum explicat insignis Dominicanus Joannes à S. Thoma tom. 1. in 1. p. disp. 2. proemiali de approbatione doctrine S. Thomæ. a. 2. ubi pro sua opinione citat plures: imò Angelicus scribitur, è cælo apparens se ipsum ita explicasse Episcopo Patavino, de quo vide num. 316.

Adde, quod verba S. Thomæ in rigore acceptari non possint; nam 1. 2. q. 81. a. 3. in corp. vult, secundum fidem Catholicam firmiter tenendam, quod ibi docet de peccantibus in Adamo. Rursus in 4. dist. 43. q. 1. a. 4. quæstionum. 1. ad 3. ait esse erroneum dicere, scilicet oppositum ei, quod ibi habet de originali peccato. Unde, si verè, & propriè assereret, neminem præter Christum, adeoque neque B. Virginem, peccato originali strictè sumpto caruisse, planè inferret censuram severissimam sententiæ piæ, cui tot Pontifices summè favent, una cum Tridentino, ut patet ex dictis. Quare malim, S. Doctore verba aliquanto minùs propriè accipere, quàm ei opinionem, sententiæ tam piæ contrariam, attribuere. Quodsi tamen omnino immobiliter contendas, Doctorem Angelicum nobis esse oppositum, dicam cum S. Ludovico Bertrando ex Ordine S. Dominici apud Gormaz. de incarnat. n. 851. etiam Angelicum cum aliis Patribus, si modò viveret, & scriberet, aliter, & id, quod nos dicimus, sensurum, & scripturum.

328. Ob. 3. SS. Patres dicunt, neminem pati mortem, nisi, vel pro suo peccato, vel pro alieno, pro quo satisfaciatur: sed B. Virgo est mortua, & non pro alieno: ergo pro suo peccato. Confirm. S. Pius V. fustulit olim Officium proprium Conceptionis; quia in eo dicebatur B. Virgo immaculata, & præservata: ergo. Resp. negant. Item negant, quod multi Patres hoc dicant, & item intelligendo peccatum strictè dictum; nam utique pro nostra sententia sunt multi SS. Patres: alii autem ut plurimum non adeo examinarunt hoc privilegium B. Virginis.

Si autem quæras, cur igitur B. Virgo passibilis fuerit, imò mortua, si peccatum non contraxit? Resp. Mors per se fuisset naturalis homini, etiam non peccanti; aliàs enim non fuisset, cur DEUS statuisset in medio paradysi lignum vitæ, quod vitam semper conservaret: nec etiam fuisset ratio damandi propositionem 78. Baij. *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio*: adeoque mors non fuit necessariò pœna: fuisset ea tamen impedita in statu justitiæ originalis: at modò

go gratiam non habuisset dependenter ab Adamo, sufficienter illam habitura fuisset aliâ viâ ex meritis Christi, scilicet ratione electionis in Matrem Divinam. Et sanè, cum Beatissima Virgo incomparabiliter plus gratiæ esset receptura, quàm Adam, imò, cum futura esset hujus, & omnium Sanctorum Regina, difficile videtur, quòd quoad primam gratiam debuerit ab illo dependere.

Resp. 2. in forma dist. ma. B. Virgo non habuisset gratiam originalem per Adamum, vi præsentis decreti, & in hac providentia, conc. mai. vi alterius decreti, & in alia providentia: subdist. si probetur, quòd B. Virgo eam gratiam necessariò debuisset habere per Adamum. neg. ma. si id non probetur, uti difficulter probabitur. conc. ma. & dist. proportionaliter min. neg. conseq. Decretum, quod nunc datur, cum jam supposuerit scientiam mediam de lapsu Adam, non decrevit gratiam derivandam ab Adamo in ullum hominem, quamvis DEUS, si prævidisset Adamum non lapsurum, per aliud decretum gratiam ab Adamo in posteros derivandam decrevisset: & si in eo casu etiam B. Virgo debuisset recipere primam gratiam dependenter ab Adamo, tunc etiam ejus voluntas ipsius voluntati probabilius alliganda fuisset: ex quo tamen non sequitur, eam etiam modò alligatam fuisse. Et potuisset utique DEUS velle eam alligare in circumstantiis favorabilibus, non autem in odiosis, seu noxiis; sicut rex potest subditum aliquem velle frui favoribus communibus, non verò premi oneribus communibus.

334. Ob. 9. Si B. Virgo non fuit inclusa in pacto cum Adamo, non potest explicari, quid factum fuisset, si DEUS in primo instanti conceptionis, seu animationis, gratiam illi non infudisset: sed hoc debet explicari: ergo, prob. ma. non potest explicari, an tunc habuisset privationem gratiæ, an tantum puram ejus negationem: ergo, prob. ant. si dicatur primum, tunc habuisset peccatum originale, saltem juxta multos auctores, juxta quos id peccatum stat in privatione gratiæ: ergo antecedenter jam habuit debitum proximum; quia fuit obnoxia huic privationi gratiæ: si autem dicatur secundum, tunc B. Virgo relicta fuisset in statu puræ naturæ, quod dici non potest in hac providentia, in qua omnes homines sunt elevati ad statum gratiæ: ergo ista exemptio à pacto defendi non potest. Confirm. Si B. Virgo fuit exempta à pacto, tunc, etiamsi gratia ei data non fuisset, tamen non contraxisset peccatum originale: ergo gratia collata non fuit præservativa ab illo peccato: ergo non est ex meritis Christi ab eo peccato præservata, consequenter neque redempta.

335. Resp. neg. suppositum ma. cum enim DEUS in hac providentia omnem hominem elevaverit ad statum gratiæ, adeoque negatio gratiæ sit in homine privatio: cum insuper à Christo per merita sua, impetrata fuerit Matris exemptio à pacto, non qualiscunque, sed conjuncta cum infusione gratiæ, & quæ exemptio tenderet in hunc finem, ut B. Virgo remotior esset à carentia gratiæ, seu à debito proximo eâ carenti, non potuit DEUS in hac providentia gratiam B. Virgini non infundere; alias enim eo ipso Christi merita non acceptasset. Si autem quæras, quid in alia providentia factum fuisset, in qua homo mansisset in statu puræ naturæ, de-

bes prius determinare, an in illa etiam Christus venisset, & quid tunc pro Matre petisset, vel non: quibus positis, non erit valde difficile, etiam hoc determinare. Interim in ordine ad hanc quæstionem non sumus valde solliciti de alia providentia, præsertim tali, in qua non detur elevatio naturæ ad statum gratiæ.

Ad confirm. neg. antec. vel ejus suppositum; quia, si B. Virgini non fuisset collata gratia, etiam non fuisset exempta à pacto; Christus enim utrumque indivisim à Patre petiit, ac impetravit, & DEUS etiam utrumque indivisim decrevit: hæc quoque gratia B. Virgini, ex meritis Christi collata, fuit formaliter ejusdem Dei paræ præservativa à privatione gratiæ: quæ privatio (etsi in ipsa non steterat ratio peccati originalis, ut diximus) tamen est effectus hujus, & macula quædam animæ, quæ etiam debuit removeri à B. Virgine, & formaliter removeretur per ipsam gratiæ collationem. Neque dicas, juxta nos B. Virginem liberatam fuisse à peccato, & ejus contrahendi debito, per gratiam purè extrinsecam, scilicet per benevolum decretum DEI; nam, licet formaliter per hoc decretum exempta fuerit, seu liberata à pacto, tamen simul vi ejusdem decreti, gratia ipsi collata est, & impedita privatio: non minus, ac quando aliis hominibus remittitur peccatum per infusionem gratiæ: & ut gratia in aliis hominibus est forma justificativa, & deletiva peccati, ita quoque in B. Virgine est forma justificativa, & præservativa à peccato: de qua re vide dicta n. 292.

336. Ob. ultimo. Ex nostris principis sequeretur, quòd B. Virgo neque contraxisset debitum remotum peccandi: hoc autem est nimium: ergo, prob. ma. potest enim juxta nostrum modum arguendi dici, quòd non deceat Matrem DEI ulla, etiam tantum remota necessitas, seu debitum peccandi in Adamo: ergo. Confirm. 1. B. Virgo fuit miraculosè genita, ex sterilibus parentibus: ergo non descendit via naturali ex Adamo: ergo non contraxit illud debitum. Confirm. 2. Si ideo contraxit debitum remotum; quia, si non fuisset electa in Matrem DEI, fuisset inclusa in pacto, tunc etiam Christi humanitas contraxit debitum remotum, adeoque etiam DEUS per communicationem idiomatum poterit dici, id debitum contraxisse; quia, si illa humanitas non fuisset assumpta, sed ut alius purus homo, ex Adamo fuisset progenita, etiam in Adamo peccasset: de Christo autem dicere, quòd habuerit debitum remotum peccandi, est prorsus absurdum: ergo. Confirm. 3. Angeli non habuere hoc debitum remotum: ergo nec Angelorum Regina.

337. Resp. Majorem admittit recentior Sconista: sed planè contra torrentem auctorum, nec videtur in ejus sententia posse ostendi, quomodo B. Virgo sit à Christo propriè redempta; si enim nullum habuit periculum, incurrendi maculam, tam parum est redempta per Christum à peccato originali, quàm parum Angeli, qui ab hoc per illum nullo modo redempti sunt: quamvis enim dicatur, eos gratiam à Christo, & per ejus merita accepisse, & sic aliquo modo dicatur Christus Angelorum Redemptor à S. Bernardo *serm. 22, in Cantic.* non tamen potest dici, Christus remisisse Angelos à peccato originali Adam; quia scilicet nullum habuere ejus incurrendi debitum: ergo nec posset di-

ei, quod B. Virginem ab eo peccato redemerit.

Dicere autem, quod Christus B. Virginem non redemerit ab originali peccato, eſſet aſſerere aliquod, omnino contrarium ſenſui communi fidelium, expreſſo in Bulla Alexandri VII. citata n. 21, in qua dicitur, ſenſum fidelium eſſe, Beatiſſimam Virginem fuiſſe ſpeciali DEI gratia, intuitu meritorum Chriſti, à macula peccati originalis præſervatam; quin etiam in oratione, ſub ſinem Officii parvi immaculatæ Conceptionis appoſita, dicitur: *Ex morte filii tui præviſa, eam ab omni labe præſervavi*; unde Suarezio tom. 2. in 3. p. diſt. 3. ſed. 2. videtur non cariturum errore, ſi quis aſſereret, B. Virginem non eſſe ab originali labe redemptam. Quare neg. ma. ad prob. neg. ant. quia non eſt ulla moralis indecentia puræ creaturæ, quod naſcatur viâ ordinariâ ex parentibus: contra autem oppoſitum videtur minuire dignitatem Chriſti; ſic enim non eſſet univerſalis redemptor omnium hominum, qualis tamen ab omnibus dicitur, & quidem non tantum ſtrictè loquendo; ſic enim accipiuntur textus Scripturæ, & Patrum, à fidelibus, ut dictum n. 307.

338. Ad 1. confir. neg. conſeq. Per viam ordinariam intelligitur, ex duobus parentibus, & ex ſemine masculino: non autem intelligitur excluſivo miraculi; alias etiam S. Joannes Baptiſta, & S. Franciſcus de Paula, & plures alii, qui miraculoſè ex ſterilibus parentibus nati ſunt, debuiffent carere peccato originali. Ad 2. confir. Syllogiſmus non eſt in forma; non enim purificatur conditio, ut patet conſideranti; ſi autem purificaretur in minore, hoc eſt, ſi diceretur: *ſed ideo contraxit* &c. diſt. min. præciſè ideo. neg. min. ſimul etiam ideo; quia per viam ordinariam fuit genita ex Adamo. conc. min. & neg. conſeq. Humanitas Chriſti autem non fuit ita genita; unde de facto hæc humanitas debuit etiam remotum non habuit. Si autem in alia providentia non fuiſſet aſſumpta, & per viam ordinariam generata, potuiſſet debitum remotum, vel etiam proximum habere.

Ad 3. confir. Quare non etiam dicitur B. Virgo eſſe puriſſimus ſpiritus, vel naturæ altioris, quàm alii homines? in forma neg. conſeq. Angeli, utpote puriſſimi ſpiritus, non potuerunt ita naſci ab Adamo, & conſequenter non potuerunt includi in pacto, quod præciſè poſteros Adam ſpectabat. At verò B. Virgo ita nata eſt; & ut communis fidelium ſenſus habet, ipſa fuit præſervata per ſpeciale privilegium ab originali labe: quod ipſum innuit, eam habuiſſe periculum, ſaltem remotum, incurrendi illud peccatum.

ARTICULUS VI.

Alia Quæſita circa Lapsum primorum Parentum.

339. **Q**Uæritur 1. Quodnam fuerit peccatum primorum parentum. Reſp. Si quæritur de actu externo ultimo, fuit comeſtio pomi, de arbore ſcientiæ boni, & mali: & hoc in ſenſu literaliter accipiendum eſſe, omnes SS. Patres clamant cum Eccleſia, & communi interpretum Scripturæ conſenſu; ſicut etiam omnes conveniunt, quod patreſcilus fuerit verè locus in terra. Et hinc SS.

Patres graviter invehuntur in Origenem, qui voluit, iſta omnia tantum metaphoriçè intelligi, de qua re videatur Bellarm. tom. 4. controverſ. 1. l. unico de gratia primi hominis c. 10.

Qualis autem fuerit arbor illa, controvertitur. A DEO vocata fuit *arbor ſcientiæ boni, & mali*, occasione eventus futuri, vel præviſi, ut cenſent Toſtatus, Rupertus, Pererius; quia ſcilicet dæmon erat præviſus, promiſſurus Evæ ſcientiam boni, & mali, ex illius fructus comeſtione. Reipſa autem fuit, vel juxta Theodoretum, & alios, arbor ficus; quia ſtatim poſt comeſtione fructus prohibiti ſubditur Gen. 3. v. 7. *Conſue-runt folia ficus, & fecerunt ſibi perizonata*: vel juxta alios arbor malus, juxta illud Canticorum 8. v. 5. *Sub arbore malo ſuſcitavi te*: ad quem tamen textum reſpondet Cornelius, & verè, quod malus ſit nomen genericum, quodque omnes fructus, habentes tenuem corticem, veniant nomine malorum, adeoque etiam ficus. vide Cornel. in Gen. 2. v. 9. ad verba. *Lignumque ſcientiæ boni, & mali*.

340. Sed non eſt hoc, quod hic potiſſimum petitur; nam quæritur potiùs, quinam fuerit motus primus malus in protoparentibus; cum plures concurrerint (quamvis teſte Oviedo in 1. 2. tr. 6. controverſ. 9. punct. 9. num. 72. una tantum intemperantiæ malitia in parvulos ſit transfuſa) & Cornelius in Gen. 3. v. 6. *Qui comedit*: octo recenſet, ex quibus modò inveſtigatur, quis fuerit primus. Exiſtimo, hunc motum probabilius fuiſſe motum, ſeu peccatum ſuperbiæ. ita SS. Patres plurimi, atque etiam S. Thomas 2. 2. q. 163. a. 1. & communis Doctorem. Probatür autem cum S. Thoma, ex illo Eccleſiaſtici 10. v. 15. *Initium omnis peccati eſt ſuperbia*: quem textum, licet fors poſſit exponi de peccato Luciferi, tamen Angelicus, & alii etiam exponunt de primo peccato hominis, quod poteſt dici primum, ſeu initium peccati humani; nam Apoſtolus ad Rom. 5. v. 12. ait: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit*: hoc eſt, peccatum humanum; nam Angelicum priùs intravit per Luciferum.

341. Accedit, quod DEUS poſtea irriſerit Adamum, eoquod aliquo modo voluerit eſſe ſicut DEUS, dicens: Genes. 3. v. 22. *Ecce Adam: quaſi unus ex nobis factus eſt, ſciens bonum, & malum*. Inſuper ad hanc ſuperbiam parentes primos incitavit ſerpens Genes. 3. v. 5. *Eritis ſicut Dii, ſcientes bonum, & malum*. Accedit, quod appetitus concupiſcibilis, ſeu inferior, tunc eſſet perfectè ſubditus rationi, nec rebellare poterat, antequam ſuperior DEO rebellàſſet; unde non per hunc appetitum inferiorem primò peccarunt Adam & Eva. Sed neque etiam primum peccatum potuit eſſe infidelitas; nam in eo ſtatu juſtitie originalis, non cadebat in primos parentes error; quare primum peccatum fuit e-latio animi.

At, poſtquam præceſſit motus ſuperbiæ, ſucceſſit infidelitas; nam, quod protoparentes fidem perdiderint, conſtans eſt ſententia SS. Patrum. Quidam tamen aſſerunt, Evam non putàſſe, quod DEUS ipſi mentitus fuerit, ſed potiùs, quod ipſa illius verba non ritè intellexerit: adeoque eam non credidiſſe, quod DEUS ſibi prohibuerit eſum pomi: cui opinioni videtur favere textus hebræus, ex quo locò dictorum ſer-pentis:

pentis: *Cur præcepit vobis DEUS?* Gen. 3. v. 1. posset poni: *Estne verum, quod vobis præcepit DEUS?* Tandem accessit aperta inobedientia, & comestio vetiti pomi: & sic, ut habetur ad Rom. 5. v. 19. *Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi.* vide Bellarminum tom. 4. contr. 2. de amissione gratie l. 3. c. 4.

342. Quæritur 2. An peccatum originale potuisset esse veniale. Respondetur communiter, cum S. Thoma 1. 2. q. 89. a. 3. quod non; eoquod in statu originalis iustitiæ, locum non habuisset peccatum veniale. Ratio est; quia in eo statu felici non habuisset locum dolor, aut molestia, timor, aut poena; ait enim S. Augustinus, l. 14. de Civit. DEI c. 10. absurdissimum esse, hæc ponere in eo statu felicissimo: & tamen ista debuissent sequi in eo statu, si datum fuisset peccatum veniale; quia hoc statum innocentie non sustulisset. Hinc non potuit Adam e. g. verbum tantum otiosum loqui cum plena deliberatione (semiplena enim, & imperfecta libertas, tunc non habuisset locum) sed vel debuit nullum peccatum committere, vel mortale: quod, cum statum innocentie sustulerit, illis miseris locum fecit. Unde peccatum Adami absque dubio fuit mortale; quamvis enim materia, in se nudè spectata, fuerit levis, scilicet comestio unius tantum pomi, tamen, quia finis hujus præcepti fuit gravissimus, scilicet, vel transfusio iustitiæ originalis, vel ejus privatio, etiam ipsa transgressio gravis, & mortalis fuit.

343. Quæritur 3. Qualis serpens fuerit, qui Evam seduxit. Resp. De hoc agit Bellarminus tom. 4. contr. 2. de amissione gratie l. 3. c. 3. Et fuere olim hæretici, dicti *Ophitiæ*, id est, serpentarii, qui existimarent, illum serpentem fuisse sapientiam DEI, quæ contraria fuerit creatori, atque in odium huius, hominibus aperuerit oculos, ad videndum bonum, & malum; hinc istum serpentem coluerunt, eique panem obtulerunt, teste S. Epiphano *heresi* 37. Manichæus teste S. Augustino l. de *heresibus*, *heresi* 46. dixit, eum serpentem fuisse Christum, Origenes, qui, ut dictum n. 339. omnia volebat explicare allegoricè, intellexit per serpentem delectationem, per Evam sensum, per Adamum rationem. Alii, teste Procopio, putarunt, dæmonem assumpsisse serpentem tantum phantasticum, sicut quandoque assumit phantasticum corpus humanum.

Sed dicendum est, fuisse verum, & naturalem serpentem, quem invasit dæmon, & per quem fuit locutus. certè poenæ, quæ Gen. 3. v. 14. serpenti infliguntur, non delectationi, nec sapientiæ DEI conveniunt, nempe, super peccatus gradi, terram comedere, inimicitias habere cum hominibus &c. DEUS autem punivit serpentem, tanquam organum dæmonis, in quantum puniri potest creatura non libera, hoc est, malis eum affecit: de qua poena videantur Cornelius in hunc locum & Bellarminus tom. 4. contr. 2. de amissione gratie l. 3. c. 3. § 17. ubi iste putat, quod serpens prius posteriore tantum parte repperit, anteriore rectus incesse, in poenam autem nunc toto corpore repat: insuper ait, quod, cum ante peccatum non fuerit animal homini noxium, eidem etiam non fuerit horro-ri, & execrationi, sicut nunc est, quando occi-

dit homines, & ab hominibus occiditur: adeo, que nunc sint inimicitie inter ipsum, ac hominem, quæ prius non erant.

344. Pererius tamen in Gen. l. 6. disp. 1. q. 4. putat, serpenti reptationem jam prius naturalem fuisse: sed, cum ante peccatum non faceret eum horridum, & execrabilem, postea eum talem reddidisse, ac sub hac ratione poenam fuisse: sicut scilicet mors homini naturalis est, & tamen modò est poena; nam, cum in statu iustitiæ originalis mors, ex speciali DEI favore, impedita fuisset, modò autem specialis ille favor in poenam peccati subtractus, & ea impeditio sublata sit, merito mors nunc dicitur poena. Putat autem hic author eadem quidem disputat: sed priore quæst. nempe 2. serpentem, quem dæmon invasit, fuisse illum, qui dicitur *Scytale*, de quo ait Solinus, eum esse ita pulchrum, ac squammis tam fulgentibus, ut quasi miraculo sui capiat aspicientes. Cornelius autem in c. 3. Gen. v. 1. ait, *Scytalen* esse stupidæ naturæ, cum tamen serpens decipiens Evam fuerit *callidior cunctis animantibus*. Gen. 3. v. 1. Quod autem Eva non timuerit loquentem serpentem, rectè ait Cornelius loc. modò cit. inde ortum, quod necdum peccatrix privilegio iustitiæ originalis timore exempta fuerit.

Pererius ead. disp. q. 3. in fine ait, Evam non fuisse ita repletam sapientiâ, sicut Adamus fuit, sed habuisse plurium rerum ignorantiam negativam, quarum notitia ad ejus statum non pertinebat (quanquam in eo statu non habuerit ignorantiam positivam) adeoque nescisse, alia animalia loqui non posse; quamvis neque firmiter crediderit, animalia loqui posse, aut etiam serpentem vera dicere; nam talis firmus assensus fuisset positivum malum: motam autem fuisse splendidis serpentis promissis, ad eum audendum, vel utcumque ei credendum assensu dubio, & suspensio. Alii autem putant, eam quidem agnovisse, spiritum per serpentem loqui, sed aliquo modo putasse, bonum, & suis commodis studentem. Quod autem dæmon non aliud animal invaserit, ait S. Aug. l. 11. in Genes. ad lit. c. 3. inde fuisse, quod DEUS id illi non permisit. Ad- dit Magister Sententiarum l. 2. dist. 21. §. sed quia, DEUM non voluisse fraudem nimis occultam, & hinc non permisisse dæmonem ingredi e. g. columbam, sed tantum animal tortuosum, & astutum. Plura Pererius disp. cit. q. 5. videri etiam meretur Cornelius à Lapide in Gen. c. 3. v. 1.

345. Quæritur 4. Quanam fuerint poenæ peccati originalis in hac vita. Resp. Recensentur à Scholasticis quatuor vulnera naturæ, ignorantia, malitia, concupiscentia, infirmitas: quæ Bellarminus tom. 4. contr. 2. l. 6. de amiss. gratie c. 8. § sequent. fusè prolequitur, atque ait, in intellectu dari positivam ignorantiam plurium rerum, præsertim in infantibus: in quibusdam hominibus etiam fatuitatem: dari ignorantiam finis ultimi, saltem talem, ut non cognoscat, sine admixtione falsi: item ignorantiam mediorum, quin & propriæ naturæ: accedere difficultatem discendi &c. In voluntate, idem Bellarminus ait, dari amorem inordinatum sui ipsius, ac difficultatem resistendi vitii: dari negligentiam circa necessaria ad beatam vitam: & contra immoderatam solitudinem circa tempo-
ralia:

ralla: item perversitatem voluntatis, difficulter se convertentis ad DEUM, & facilius ad creata: inconstantiam, instabilitatem, fastidium proprii status, difficultatem vitandi sine gratia peccata mortalia.

346. In parte inferiori animæ, seu sensitiva, recensentur ab eodem illusio somniorum, phantasia turbata, & inobediens, ira rationem prævertens, concupiscentia vehemens &c. In corpore, juxta eundem patimur morbos, defectus sensuum, difficultatem medendi, media incerta, & summè dolorosa, famem, sitim, & reliqua vitæ incommoda, brevitatem vitæ, timorem mortis, & tandem mortem ipsam. Accedunt extrinsecæ scilicet, nascimur filii iræ: dæmon habet in nos magnam potestatem, quandoque etiam invadit corpora: item calamitates ferendæ sunt nobis ab omnibus quatuor elementis: animalia irrationalia non amplius nobis obediunt: homines etiam ipsi sibi invicem sunt lupi &c.

347. Queritur 5. Quam poenam patiantur parvuli mortui in originali peccato. Resp. In primis de fide certum est, eos non posse introire in cælum, juxta illud Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum DEI.* Neque etiam extra cælum visionem DEI beatificam habebunt; sed hac æternam privati existent; unde revera damnati dici possunt, scilicet patientes æternam poenam damni. Quamvis autem aliqui ex SS. Patribus videantur voluisse, eos æternam poenam sensûs, etiam ignis perpetui, licet mitiorem, quàm damnati ob actualia peccata, passuros, tamen jam est communis post SS. Thomam, ac Bonaventuram, eos ignem non pati.

Quod etiam tradidit ex antiquioribus Patribus SS. Gregorius Nazianzenus, & Ambrosius. Sed & S. Augustinus, qui eos igni adjudicasse videri posset *serm. 14. de verb. Apostoli c. 3.* tamen id absolutè non videtur facere, sed ea de re dubitare; nam alibi fatetur, se id nescire: ita enim habet *epistola 28. ad Hieronymum post medium: Cùm ad penas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustiis, nec, quid respondeam, prorsus invento.* Quod suum dubium ibi fusiùs profequitur, & solutionem ejus à S. Hieronymo flagitat. Quamvis autem dicat, illos damnari, non eo ipso dicit, damnari ad poenam sensûs, vel ignis; nam sufficenter damnati sunt, si æternam poenam damni ferant: certè Scholastici communissimè judicant, poenam ignis destinatum esse tantum peccatis actualibus. Et sanè, cùm fides aliud dicere non cogat, durum esset, affirmare, quendam propter peccatum originale, moraliter tantum à se nondum existente commissum, nec à sua voluntate propria evitabile, æterno igne cruciari.

348. An autem præter poenam damni parvuli illi sentiant aliqualem poenam sensûs, e.g. ex obscuritate loci, vel ex tristitia de amissione cœli, vel alia de causa, certi absolutè nihil habemus. Beatitudinem perfectam etiam tantum naturalem, eis tribuere, videtur nimium; etiam hæc non videatur convenire damnatis, quales revera sunt parvuli isti. Joseph. Requesenus in additione ad quaestiones selectas S. Thomæ *disp. 1. de statu parvulorum.* quidem omnem, dolorem, & tristitiam, ab his parvulis removeret, tamen n. 54. negat, eos beatos esse posse, ex

eo, quòd sint peccatores, & habeant in se miseriam peccati, ac positivam indignitatem ad receptionem donorum supernaturalium. Docet etiam hic author n. 14. eos carituros, non bonis naturalibus, sed tantum gratuitis, adeoque carituros poenâ omni sensûs; aliàs carerent bono naturali; quia dolor utique repugnat aliqui bono naturali. Addi potest, eos non habituros tam perfectam cognitionem abstractivam DEI, quàm requiratur ad beatitudinem naturalem, de qua à n. 29. de beatit.

349. Requesenio videtur consentire S. Thomas, qui in 2. *disp. 33. q. 2. a. 1.* docet, parvulos nullam poenam sensûs pati: & objiciens sibi S. Augustinum, qui ait, eos parvulos puniendos æterno supplicio, ait ad 1. per supplicium intelligi poenam damni, imò in Scripturis per ignem frequenter quamlibet poenam significari iterum. Dein art. 2. ait, pueros non passuros ullum dolorem: quod idem docent Suarez, Oviedo, Rhodes, & alii. Suarez insuper in 1. 2. tr. 5. de peccatis *disp. 9. sec. 6. n. 4.* ait, probabile esse, pueros hos non adfuturos in die judicii, vel, si adsint, non omnia comprehensuros: de suo autem præmio, vel poena nihil intellectuuros. Idem Eximius in 3. part. tom. 2. *disp. 57. sec. 6. §. Ad 2. dam confirm.* ait, quòd parvuli illi quidem sint probabilis venturi ad judicium universale, tamen ex sua privatione æternæ gloriæ &c. non sint contristandi: quòd autem non tristentur, proventurum partim ex speciali providentia Divina, partim ex prudentia, & rectitudine voluntatum parvulorum.

Bellarminus e contra tom. 4. *controv. 2. l. 6. de amissione gratiæ c. 6.* putat, eos sensuros mitissimum aliquem dolorem internum. Sed S. Thomas loco *suprà cit.* negat, dolorem de tanto amisso bono parvum esse posse. Bellarminus quidem putat, eos aliter non posse dici damnatos. Sed ad hoc sufficere videtur poena damni. At quomodo sunt filii iræ Divinæ, si nullâ etiam tristitiâ puniuntur? Resp. Salmeron in 5. ad Rom. *disp. 48.* iram DEI non esse plenam, respectu peccati originalis parvulorum, ut est respectu actualium peccatorum. Requesenus autem n. 43. ait, iram sufficenter exerceri, excludendo eos à visione sua, ut David 2. Reg. 14. v. 24. eam exercuit excludendo Absalonem. In his omnibus possunt varia probabiliter dici, sed certò pauca affirmari.

350. Queritur tandem 6. ubi habitaturi sint parvuli post finem mundi. Resp. Ex illis authoribus, qui putant, parvulos tristitiam passuros, quidam asserunt, eos in loco obscuro infra terram mansuros. Sed utique hæc esset poena sensûs, satis acerba, scilicet esse æternum in loco obscuro. Verùm (reponunt isti authores) inimicis DEI non competit locus tam amœnus, qualis futura est post diem judicii terra. ita Bellarm. tom. 4. *contr. 2. l. 6. c. 3.* & alii. Qui verò negant, eos passuros tristitiam, statuunt eos in loco amœno, & alii quidem supra terram, ut Salmeron *disp. 48. in ep. ad Rom. c. 5.* alii verò, qui putant, terram tunc aquis inundandam, statuunt eos infra terram, quæ, cùm pellucida futura sit, etiam locus eorum talis erit. Sed in his omnibus malo cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. *contr. 9. punct. 12. n. 96.* referre, quid alii sentiant, quàm in re obscura firmiter aliquid decidere. Videri meretur hic auctor citato puncto 12. per totum.